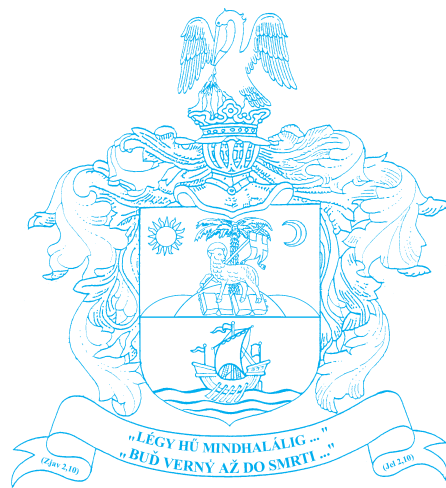

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXIX. évfolyam

11. szám

Komárom, 2008. november

Ára 10 korona

A MENNYORSZÁG KOPOGTAT

„Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő énvelem” (Jel 3,20). A Krisztus-várás emlékére ünnepeljük a karácsony előtti négy hetet: ez az advent (az „adventus Domini” – „az Úr jövetele” latin kifejezésből). Az egyik hittankönyvünkben az áll, hogy Krisztus Urunknak négyféle eljövetele van. Az egyik, mikor az idők teljességében testben jött el: ez a karácsony. A másik eljövétel akkor történik, mikor megtérésünk alkalmával a szívünkbe költözik; a harmadik alkalom, mikor halálunk óráján értünk jön, s a negyedik pedig, amikor az utolsó ítéletben ítélni jön élőket és holtakat.

Ennek a mi mostani adventi időszakunknak is Jézus Krisztus eljövetelének a reménységében kell eltelnie; és mivel az első karácsony már mögöttünk, halálunk órája és az utolsó ítélet pedig még előttünk van, ezért minden esztendő adventjén az Úr Jézus a szívünket célozza meg: oda akar beköltözni. Abból pedig, hogy Ő a szívünkben akar lakozást venni, egyértelműen következik az, hogy most még ki van zárva belőle. Az a sok irigység, önzés, szeretetlenség, melyek meghatározzák szavainkat, cselekedeteinket és viselkedésünket, tagadhatatlan jelei annak, hogy gonosz hatalmak: a szenvedélyeink, a gőg, az önzés, a pénz- és hatalomvágy pöffeszkednek szívünk trónusán. Az advent Jézusa azonban elsősorban azért jön, hogy a mi rabszolgasorban sínylődő szívünket megtisztítsa, újjászülje és visszaállítsa abban annak uralmát, aki számára e szív teremtetett: Isten uralmát.

Képletesen szólva: Jézus ott áll szívünk ajtaja előtt, és zörget! Zörgetni az szokott, aki be akar menni. S ha néha „nagyobbat dobban” a szívünk, az azért van, mert Valaki sürgetve kopogtat rajta. Ne félj, Ő nem kérni, nem vinni és nem rabolni jön, hanem adni: életet, boldogságot, reménységet. Nem alkalmaz semmilyen kényszert! Addig zörget és addig vár, amíg az ajtó belülről megnyílik; mert bizony az ajtó belülről nyílik: mienk a döntés és a felelősség is, hogy vajon az idén végre beengedjük-e azt, akiben Isten és benne minden jó jött közel mihozzánk. Itt egészen gyakorlati dologról van szó, mert Jézus (mielőtt emberi életünket bevinné a mennyországba) a mennyországot akarja bevinni a mi földi életünkbe.

A mennyország kopogtat minden adventi időszakban! Ekkora jót nem lehet, nem szabad visszautasítani. Legyen a mi válaszuk is az, amit hitvalló őseink így fogalmaztak meg egy kedves karácsonyi énekben: „Ó, kedves vendég, nálam szállj, bűnömtől ne iszonyodjál!” Így lesz igazán megszentelt adventünk és végre boldog karácsonyunk!

Erdélyi Pál

Akadálymentesítsünk!

„Ímé, az ajtó előtt állok, és zörgetek; ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem” (Jel 3,20).

Barátaink ablakot cseréltettek. Olyan modern, fehér műanyag, jól szigetelők kerültek a régié helyére, mint amilyenekre manapság sokan cserélik az ablakaikat. Mikor a csere után először haladtam el előttük, észrevettem, hogy a barátnőm épp a szobában pakolászik. Bekiáltottam neki, de nem hallotta. Többször próbálkoztam, de hiába: hangom „elakadt”, mert a szép új ablak zárva volt.

Manapság nemcsak a házak ablakait szigetelik, hanem a szívek ajtaja is egyre áthatolhatatlanabbá lesz. Jézus áll, vár és szólít; hív, de sokan nem hallják, mert el vannak foglalva, mert épp a „bejáratot” torlaszolja el mindenféle hamis dolgokkal: divatos világvallások nézeteivel, keleti gyógyítások tanaival, meditációs és öntudatnövelő tanfolyamokkal, guruk és popsztárok nézeteivel, tévéműsorok szennyével, liberális „felszabadító” tézisekkel... Azt hiszik, hogy képzettségüket, tapasztalataikat, befolyásos kapcsolataikat és gazdagságukat növelve képesek lesznek egyedül is megoldani az életüket.

De hát akkor miért nem látunk egyre több boldog és sikeres embert magunk körül? Mert inkább a beteg, depressziós emberek száma szaporodik feltűnően: a túlhajszolt életet élőké (akik mellett úgy nőnek fel a gyerekeik, hogy észre sem veszik, mert legfeljebb alva látják őket), a hajléktalanvá válóké vagy a szeretni nem tudóké (a

(Folytatás a 3. oldalon)

GYÖNGÉK IMÁJA

*Jó Uram, aki egyként letekintesz
bogárra, hegyre, völgyre,
virágra, fűre, szétmálló göröngyre,
Te tudod jól, hogy nem vagyok gonosz,
csak nagyon-nagyon gyöngye.*

*Mert pókháló és köd a szív,
selyemszöttes az álom,
pehelykönnyű és szinte-szinte semmi,
s én erőtlén kezem
még azt sem tudja Hozzádig emelni.*

*De azért vágyaim ne dobáld a sárba,
ami az Óceánnak
legdrágább, legkönnyesebb gyöngye!
Hiszen tudod, hogy nem vagyok gonosz,
csak gyöngye, nagyon gyöngye.*

Az ÚR színe előtt

Kegyelmes, mindörökké magasztalt Uram és Megváltóm! Te azt mondtad: ha elhagyom a földet, mindenkit magamhoz veszek. Végy engem is magadhoz, hogy dicsőítselek és magasztaljalak. Te a földet áldásod alatt tartod, emeld fel kezedet fölem is, és áldj meg minden mennyei és lelki ajándékokkal. Őrizz és erősíts meg abban a hitben, hogy szerettél engem egészen a keresztfáig és hogy dicsőséged trónusán szeretsz engem most is. Add ezt a vigasztalást és bizonyosságot a szívembe, hogy se a jelenlegi, se az eljövendő dolgok, se élet, se halál ne válasszon el engem a Te szeretetedtől. Erősíts meg a reménységben, hogy Tehozzád megyek haza, ha eljön az ideje, s utána örökké Tenálad leszek. Frissítsd fel lelkemet ezzel a reménységgel a földi élet nehézségeiért és szenvedéseieiért, és add, hogy ez legyen vigasztalásom halálom óráján is. Utána pedig mutasd meg nekem a megnyílt eget, és végy magadhoz dicsőségedbe. **Ámen.**

Johann Jäger

akkor végérvényesen – a konkoly elválasztása a búzától. Ezt a munkát az Úr más szolgákra, aratókra bízta: az angyalokra, akik összeszedik és elválasztják a konkolyt a búzától; a konkolyt elégetik, a búzát pedig betakarítják az Úr csűrjeibe.

A példázat egyes képeit és szimbólumait már megmagyaráztuk, de hozzá kell még tenni néhány szót. A példázat az Isten országáról szól, ami Jézussal és Jézusban már elközelített ugyan, de nincs még itt teljességében. Az aratás még előttünk áll, és addig együtt nő itt a búza és a konkoly. Ez az az időszak, amíg tart a kegyelmi idő.

A földi szántóföldön a konkoly biztosan nem változik búzává, de hisszük, hogy ilyen változás – az ige és a Szentlélek ereje következtében – az embernél lehetséges. A mi feladatunk nem az, hogy kitépjük a konkolyt, hanem az, hogy bizonyosságot tegyünk a mi jó Urunkról és úgy vessük az ige magját, hogy az emberi szív jó talajjá legyen, amely jó termést fog hozni. De ügyelni kell arra is, hogy mi magunk ne kerüljünk Isten és ember ezen ellenségének gonosz hatása alá és ne változzunk konkollyá.

Ján Janovčík

A búzáról és a konkolyról

A konkoly mérgező növény, amely használat után mérgezést, sőt halált okoz. Jézus ezen példázatában a gonosz szimbóluma, amely a gonosz emberekben működik. Honnan kerül ide, és mi a megoldás az eltávolítására? Ezekre a kérdésekre Jézus választ ad ezzel a példázattal.

A jó gazda búzát vetett a földjébe. Éjjel, amikor az emberek aludtak, az ellensége konkolyt vetett a búza közé. Idővel, miután szárba szökött a búza, megmutatkozott a konkoly is. A gazda szolgálai meglepődtek, ezért megkérdezték: „Uram, ugye jó magot vetettél a földedbe? Honnan van akkor benne a konkoly?” (Mt 13,27b). Nyilvánvaló számukra, hogy a konkoly megjelenéséért nem az ő Uruk a felelős, de tudni szeretnék létezése titkát.

Jézus nem filozófál, nem elméleti választ ad, hanem megállapítja: „Ellenség tette ezt!” (28a v.). A buzgó szolgák azonban megoldást is kínálnak: „Akarod-e, hogy kimenjünk, és összeszedjük a konkolyt?” (28b v.)

De mielőtt a megoldási javaslatot végrehajtanák, megkérdezik az Urat, amint más esetben is megkérdezte Jé-

zust két tanítványa, amikor azt akarták, hogy tűz szálljon le egy samáriai falura (Lk 9,54). Az Úr válasza ebben a példázatban is így hangzik: nem! Nehogy a konkoly összeszedése során kiszaggassátok vele együtt a búzát is, amelynek a gyökerei a földben összefonódnak a

konkoly gyökereivel. De ez a „nem” nem jelent közömbösséget a konkoly létezése iránt. Érvényessége az aratásig tart, ami ebben a példázatban a vég, az ítélet, Krisztus második eljövetele és Isten országa teljességének idejét jelenti. Majd csak akkor történik meg – de

(Befejezés az 1. oldalról)

kiket nem tanítottak meg arra, hogy hogyan kell a szeretetet adni, illetve elfogadni); a hiperaktív, megülni nem tudó gyerekeké, akik számára a csend és a nyugalom ismeretlen fogalom, mert állandó háttérzajban voltak kénytelenek nődögni, mert a mama szoptatás helyett egy szupermarket kávézójában teáztatta őket, míg ő a barátnőivel „kikapcsolódott”. Vagy miért emelkedik azok száma, akik bántalmazzák az osztálytársaikat, nevelőiket, szüleiket? Ha igaz lenne, hogy az ember képes megmenteni önmagát, akkor nem szaporodhatnának ilyen tempóban a patikák sem...

Az az ember, aki Jézus kopogtatását meghallja és befogadja Őt, keresztyénné, Krisztus követőjévé lesz. És utána egyszerűsödik minden, mert ennek az embernek az élete már Jézus Krisztustól függ, belőle táplál-

kozik, s rajta keresztül ítél meg mindent. Azt, hogy kitől és mit fogad el, hogy mit vesz igénybe, hogy mit néz

és mit hallgat, hogy kivel és miről beszélget, hogy hogyan neveli a gyermekét, hogy kirándulásai alkalmával

mit néz meg, hogy milyen ruhát vesz fel, hogy szabad idejében mit csinál, hogy hogyan dolgozik, hogy hogyan dorgál és figyelmeztet a jóra, hogyan mondja el a véleményét és miképp figyel a másik ember beszédére. A megtért ember már nem a világhoz akarja igazítani az egyházat, a gyülekezeti életet, a prédikációk üzenetét, hanem az egyházához/egyházába hívja a világot, a környezetét...

Ezen az adventen ki-ki tegye a dolgát, és családtagjainak, szereteteinek, barátainak tegyen vallást hitéről! Segítsünk a torlaszokat eltakarítani, hogy minél hallhatóbbá váljék Jézus zörgetése! Ez jelenthetné az igazi készlődést a karácsonyra.

Kis Lucia

Mit jelent számomra a Biblia?

„Felette nagy titok” – szokta volt mondani édesapám, ha Isten kifürkészhetetlen dolgairól beszélgettünk! Valóban felette nagy titok, hogy Isten Lelke hogyan munkálkodik bennünk az ige olvasása által.

A Biblia olvasása számomra életszükséglet! Hogy mit jelent nekem mindez, azt tömören az idei evangelizációs gyerektábor fő igéjével tudnám kifejezni: „A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tim 3,16). Tanít, fedd, megjobbít, felfed krisztusi igazságokat, és üdvösségre vezet. Alázat-ra int mindazzal szemben, amit teszek, mondok, gondolok, tervezek. Nyilván az óemberem hadakozik ellene, nem mindig tudok győzni önmagam felett, de épp ezek az örömök vagy keserőségek intenek arra, hogy törekedjem az engedelmisségre.

Jobban szeretek egy-egy hosszabb, összefüggő részben elmerülni, egészében látni a történeteket. Fontos számomra, hogy üzenetet nyerjek! József története mindig megdöbönt, ahogy végigélte az életét a szent Isten félelmében. József a szenvedései, megpróbáltatásai közepette is látta Istent. Tudott türelmesen várni az ígéret beteljesedésére, és senkit sem hibáztatott sorsának alakulásáért. Látta Isten gondviselő hatalmát a legapróbb részletekben is, és nem rőtta fel a gonoszt testvéreinek. Életre nevel ma is, mint megannyi bibliai történet! Fájlalom, hogy

egyre inkább elharapózik keresztyéni körökben is a túl gyors önmegvalósítás vágya. Ma mintha nem illene a keresztyén élethez a türés, a szenvedés, a lemondás. Meglátásom szerint ezek nélkül viszont nem követhetjük hűen Krisztust, nem láthatunk igazi csodákat.

Hittanórákon is tudatosan törekszem arra, hogy együtt gondolkodjunk a történeteken, a helyzetekben, jellemekben ak-

Fülöp Éva,
a kassai Magyar Tannyelvű Középfokú
Ipariskola és Kereskedelmi Akadémia
könyvtárosa, hitoktató

kor és ott meglássuk Isten munkáját, hatalmát, irányítását, készülünk általa az életre. A gyerekek már többé-kevésbé meg tudják fogalmazni, mit helyezett Isten a szívükre, mit visznek el mindennapjaikba az óráról.

Az evangéliumi Útmutató is mindennapos olvasmányom. Főleg akkor hasznos, ha csak annyi időm van reggel, hogy két igét elolvassak. A Vezérfonal szerinti bibliaolvasás néha estére marad.

„Reggel fogj a magvetéshez, és ne pihentesd a kezed este sem...” (Préd 11,6a).

Egy kedves ismerősöm úgy jellemezte, hogy olyan vagyok, mint a (törté-

nelmi) zsidók: háttal megyek előre. Igen, mindazokból a csodákból merítem az erőt, amiket egyszerűbb vagy nehezebb helyzetekben engedett meglátni és megélni az Úr.

Hadd említsek egy csodát a sok közül, amit egy nehezebb helyzetben éltem át. Az ige, amit akkor olvastam a 2Kir 3, 16–17-ből – „Csinálgatok sok gödört ebben a patakmederben. Mert ezt mondja az Úr: Nem láttok szelet, nem láttok esőt, mégis megtelik ez a patakmeder vízzel...” – erősebb volt a kétségbeesésemnél, az emberi észérveimnél, és valóban megélhettem azt az áldást, amit az Úr akkor és ott készített!

Az igeolvasás számomra, mint már említettem, életszükséglet: létkérdés! Nélküle kimondhatatlanul üres és bizonytalan, nyugtalan lenne az életem.

Egy Kierkegaard-gondolattal szeretném zárni, ami ugyan nagyon „éles”, de minden bizonnyal érdemes rajta elgondolkodni: „Óh, mélysége az alattomoságnak! Az Isten Igéjét személytelenné, objektívvá teszik, ahelyett, hogy Isten hangja lenne az, melyet neked hallanod kell.”

Fülöp Éva

Közlemény

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület 2000-ben, a Magyar Millennium esztendejében létesítettek egymással testvéregyházi kapcsolatot. Ennek keretében, az utóbbi években vált hagyománnyá a felvidéki–partiumi, illetve partiumi–felvidéki találkozók megszervezése, váltakozó helyszíneken.

A III. Felvidéki–Partiumi Találkozóra 2008. szeptember 26–28-án került sor. Az eredendően egyházi rendezvénysorozat a szorosán vett egyházi alkalmakon túlmenően kulturális, önkormányzati és közéleti-politikai eseményekkel bővült ki.

A találkozó középpontjában a testvéregyházkerületek vezető képviselőinek tanácskozása állott.

Dr. Erdélyi Géza és Tőkés László püspökök bevezetésekként beszámoltak egyházaik életéről, jelenlegi helyzetéről. Mindkét egyházban rendkívüli események, illetve fontos változások zajlottak le az utóbbi időben – ugyanis a királyhágómelléki egyházkerületben az Európai Parlament képviselőjévé választott Tőkés László munkakörét Csúry István helyettes püspök vette át; a felvidéki egyházban viszont épp a napokban ért véget az általános tisztújítás, melynek rendjén Erdélyi Géza leköszönő püspök helyére Fazekas László főjegyzőt választották meg. Fekete Vince főgondnok újabb hat évre szerzett mandátumot.

A továbbiakban a két egyház küldöttei testvéregyházi kapcsolataik alakulását és kétoldalú találkozóik eredményeit vetették számba és értékelték. Önkritikus szellemben állapították meg, hogy évről évre előirányzott célkitűzéseik csak részben valósultak meg; a testvéregyházmegyei és a gyülekezeti kapcsolatok szintjén nem következett be a várható előrehaladás. Ezt szem előtt tartva a következőket határozták el:

- az együttműködés céltudatosabbá tétele, a közös célkitűzések pontos végrehajtása;
- a személyi változások mellett: a kapcsolatépítés, valamint az együttműködés töretlen folytatása,
- az átláthatóság és a rendszeresség érdekében összegző kimutatás készítése a testvéregyházmegyei és a testvérgyülekezeti kapcsolatokról,
- kapcsolati felelősök kinevezése egyházkerületi és egyházmegyei szinten.

Ez utóbbi megegyezés értelmében a továbbiakban a Királyhágómellék részéről dr. Hermán M. János, a Felvidék részéről pedig Géresi Róbert zsinatanács-tag, leendő püspökhelyettes lettek az egyházközi kapcsolatok felelősei.

A felek megegyeztek továbbá abban, hogy az évenkénti testvéregyházi találkozók időpontja ezután az esztendő szeptemberének utolsó vagy utolsó előtti hétvégéjére essen. A IV. Partiumi–Felvidéki Találkozó helyszíne a következő évben (2009) – értelemszerűen – a Királyhágómelléken lesz.

A találkozó alkalmával a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház küldöttsége megismételte a Zsinati Tanács azon felkérését, hogy Tőkés László vállalja el képviselőiüket az Európai Parlamentben.

Ezen túlmenően a testvéregyházkerületek küldöttei azzal a felhívással fordulnak valamennyi anyaországi és határon túli európai képviselőhöz, hogy a magyarság és a magyar egyházak érdekeit egységes módon képviseljék az Európai Unióban – kiemelt módon a következő ügyekben:

- a Szlovákiában újólal fellépő, szélsőséges magyarellenességgel szemben,
- a 104/1945-ös törvény által elkobzott egyházi vagyonok visszaszolgáltatása ügyében,
- az egyházak EU-pályázatokban való részvételének lehetővé tétele érdekében.

A találkozó résztvevői ugyanakkor egyházaik egyöntetű támogatásáról biztosították Tőkés László EP-képviselő Keresztyén Európát! elnevezésű programját, mely hitünk és keresztyén értékeink európai érvényesítését tűzte ki célul.

A királyhágómelléki és a felvidéki testvéregyházak küldöttei az ún. Generális Konvent vonatkozásában megállapították, hogy a magyar református egyház törvényes egységének helyreállítását mindaddig nem tartják lehetségesnek, amíg a Konventnek a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatához és a Magyar Reformátusok Világszövetségéhez fűződő viszonya – megegyezéssel alapon – nem tisztázódik.

A találkozó résztvevői üdvözlik a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemet, valamint a komáromi Selye János Egyetemet között létrejött együttműködési megállapodást: ennek nyomán szorgalmazza az egyetemközi kapcsolatok erősítését, mindkét fél javára és épülésére.

Nemes Csabának, az Erdélyi Gyülekezet lelkipásztorának kezdeményezésére egyházaink előirányozták nyugdíjas lelkipásztoraik évenkénti közös üdültetési programban való részvételét a budapesti Reménység Szigetén.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Istennek adnak hálát testvéregyházi találkozásuk áldásaiért és azért, hogy „egymás hite által épülve” Isten dicsőségét hirdethették és népünk javát szolgálhatták.

Dunaszerdahely, 2008. szeptember 26.

Tőkés László

püspök

Kovács Zoltán

főgondnok

Erdélyi Géza

püspök

Fekete Vince

főgondnok

Állásfoglalás

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinatának elnökeiként kénytelenek vagyunk tiltakozni a napisajtóban megjelent írások ellen, amelyek alpári hangon támadták egyházunk meghívott vendégét, Tőkés László püspököt, európai parlamenti képviselőt. Az illetlen hangnem annál inkább kifogásolható, mert olyan személyről van szó, aki vállalásai és tettei révén már 1989-ben történelmi személyiséggé vált; és mint ilyet tisztelik, becsülik világszerte. A szabadságért, de nem a nyilvános mocskolódás szabadságáért tette kockára egy véres diktatúrában életét.

Meggyőződésünk, hogy bárki méltóbb, tiszteletteljesebb hangon is kifejezheti véleményét vele és mindenkor tárgyaló partnereivel kapcsolatban. A jó erkölcs és az általában megkövetelhető tisztesség is azt kívánja, hogy a mocskolódás becsutlen és alaptalan módszerét senkivel szemben se alkalmazzuk, a legkevésbé úgy nem, hogy a célalanyt lejárta egy egész nyilvánosságot uszítsunk ellene.

E megromlott állapotból következőleg kívánatos lenne, hogy hazai sajtónkban egyes fórumok egy elfogadható, tisztességes, kulturált színvonalat éltsenek.

Rimaszombat, 2008. október 14.

Dr. Erdélyi Géza

püspök

Fekete Vince

főgondnok

A reformáció emléknapiján, október 31-én volt kilencven éve annak, hogy Tisza Istvánt (maig tisztázatlan körülmények között) pesti otthonában katonák meggyilkolták. Alakját egy régebben megjelent könyvről írott recenzió közlésével idézzük meg. (A szerkesztőség)

A húsz évvel ezelőtti történelemtan-könyvekből többnyire csak annyit tudhattunk meg Tisza Istvánról, hogy a századfordulón és az azt követő időszakban Magyarországon jelentős politikusként számított, aki konzerválni akarta a fennálló, elavult és megreformálhatatlan rendszert, a dualizmust. Továbbá ellensége volt minden modern törekvésnek, és igazán csak egyetlen szerep jutott számára: felkészíteni Magyarországot az eljövendő nagy világegyezésre. Neki köszönhető, hogy a parlamentarizmus nem igazán vert gyökeret, hogy a nemzetiségekkel nem teremődött meg az összhang, és 1912. május 12-én megtörténhetett a „vérvörös csütörtök”.

Nem igazán hízelgő a szocialista történetírás által kialakított vélemény róla. Az ismert történelmi okok miatt a kutatáshoz idő kellett, és persze egyfajta megszállottság, hit, hogy az érdemtelenül, ilyen-olyan jelzőkkel ellátott és megbélyegzett emberekről idővel árnyaltabb képet kaphassunk, talán leírhatjuk azt is, hogy kiderüljön az igazság. Pusztán azért, mert az utókornak képesnek kell lennie megtenni ezt a lépést a történelmi igazság kedvéért.

Erre próbálkozott meg könyvével **Tőkéczi László**, ráadásul a fent leírtak alapján egy eléggé ellentmondásos személyiség kapcsán. A könyv 12 fejezeten át mutatja be Tisza életútját és személyiségét, a magyar történelmi osztályról, a nemességről alkotott véleményét, amelyből egyértelműen kiderül: Tisza látja osztályának minden hibáját, de ennek ellenére is „reálpolitikus” marad, mentve a menthetőt. Ő maga nem követi a rossz példát, sőt igyekszik meggyőzni a nemességet álláspontja tarthatatlanságáról. A vádak nagy része azért sem állhatja ki a próbát, mert kiderül, hogy nem véletlenül lesz a református egyház főgondnoka a Tiszántúlon. Sőt, a liberális főúr néhányszor szembekerül egyháza tanításával is, de ennek ellenére világnézete és gondolkodása a keresztyén hiten alapult mindvégig.

Igen, liberális is volt, de nem hitt a liberalizmus korlátlan világában; szerin-

Tisza István eszmei, politikai arca

te a nemzetnek is vannak igényei, amelyeket figyelembe kell venni. Liberálkonzervatív volt.

Természetesen fontos volt számára a nemzet, hiszen a magas pozíciókban szinte mindent látott és tudott az országról és annak a helyzetéről. Aggódott a jövő miatt, ezért tűnik konzervatívnak, de sajnos rossz sejtései 1918 után mind beigazolódtak. A dualista rendszert addig tartotta elfogadhatónak, amíg a magyarság meg nem erősödik benne. Nem volt ellensége a nemzetiségeknek. Nyelvi és kulturális

jogokban gondolkodott, ugyanakkor ellensége volt minden olyan törekvésnek, amely az ezeréves Magyarországot szét akarta szabdalni.

Látta a társadalmi változásokat is, amelyeket semmilyen erőszakos eszközzel nem akart megakadályozni. Úgy gondolta, hogy minden változás „természetes” úton fog lezajlani. Nem tartotta szerencsésnek az olyan parlamentet, amelyik csak saját magával foglalkozik és nem szolgálja az ország érdekeit (például a folyamatos obstrukcióval).

Gazdaságpolitikája optimista szabadelvűséget képvisel, nem zárkózik el a reformoktól és a változásoktól. Azt mondja, hogy egy szorgalmas és takarékos népet nem lehet megállítani, de egy bölcs államférfi sem tehet semmit, ha nincs meg e két dolog a népben. Hitt abban, hogy egyszer a magyar is lehet olyan integráló nép, mint az angol. A háborút (ellentétben a bevezetőben elmondottakkal) igyekezett mindvégig elkerülni. Tudatában volt annak, hogy ez nekünk, magyaroknak a lehető

legrosszabb megoldás és a monarchia vége is egyben. Három hétig állt ellen a német nyomásnak, s amikor már elkerülhetetlen lett, mindent elkövetett, hogy minél hamarabb befejeződjék, egyre kevesebb veszteséggel.

„Tisza István a valóságban a szélsőséges, a radikális eszmék, a mindent ígérgető illúziós politikusok és értelmiségiek ellenfele volt. Szenvedélyesen szerette hazáját, a történelmi Magyarországot, amelyért minden célszerű lépésre – tehát a folyamatos reálpolitikára („megalkuvás”) – is hajlandó volt. Egész életműve a veszélyeztetettség tudatában alakult s az egykori kedvező dualista magyar nemzeti pozíció fenntartását szolgálta. Hívó keresztyénként a személyesen is vállalt szociális gondolat is áthatotta. Kevés nálánál őszintébb híve volt az önkormányzatiságnak” – írja róla Tőkéczi László.

Furik Csaba

(Kairosz Kiadó, Budapest 2000)

Feladvány

Milyen politikai tisztséget viselt Tisza István a második világháború idején?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint 1623-ban fogadták el a Komjáti kánonokat.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Liliom Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban. **Csicsay Katalin** (Dunaszerdahely) Cselényi László *Égtájakat keresve* című olvasónaplóját, **Máté Béla** (Újlót) Liszka József *Termékeny homályban* című napló-jegyzeteit, **Takács Tamás** (Érsekújvár) pedig a *Zsé arca. Szlovákiai magyar szép versek 2004* című gyűjteményt kapja.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

A másik, amire figyelniünk kell, hogy az 1948-as énekeskönyvben egészen más megoldást választott a szerkesztőbizottság és **Csomasz Tóth Kálmán**. Közvetlen előzménye a délvidéki énekeskönyv (1939, Szabadka). Ott kezdték el visszavenni az elhagyott régi énekeket, ott kerültek a hivatalos énekeskönyvbe bizonyos angolszász és egyéb énekek (a Halleluján meg a Hozsánnán kívül is), és ritmikus alakúak a zsoldárdallamok. Tudniillik Debrecenben 1877-től kétféle énekeskönyv volt. Az egyikben szorgalmasan megtartották a ritmikus alakot, de a szögletes kották helyett akkor már kerek kottákat írtak. Sok éneknek csak a száma van a másik típusban, egyszerűen elhagyták, a dallamokat meg átírták: megjelentek a kiegyenlített, csupa félkötés dallamok. Ezen változtatott **Árokháty Béla** a délvidéki énekeskönyvben. Az újabb (lelki) énekek csoportját a Heidelbergi káté szerint rendezte el. A 48-as énekeskönyv (a zsoldárokon kívül) az összes éneket így próbálja beosztani. Most már látjuk, sikertelenül. Az énekek nem így keletkeztek, most szétszóródtak.

Például a pünkösdi énekek csak nagyjából vannak együtt. Nem különül el az adventi, karácsonyi énekcsoport. Nagyon jó az, ha az egyházi évhez kapcsolódunk. (Ezt az 1806-os énekeskönyv már részben megszüntette, a polgári év szerint rendezte el az ünnepeket.)

Az énekek hagyományos rendje az egyházi év szerint együtt jár a vasárnapokra elosztott evangéliumi részekkel, a perikópákkal. Ezeket nálunk 1800 tájára már elhagyták. A puritánok kezdettől támadták. Ugyanakkor itt a közelben, Kassán volt az erdélyi fejedelem udvari lelkésze **Alvinczi Péter** (1570–1634). Ott, a kassai katedrálisban a 17. században is őrizték a régi hagyományokat, még az oltárt is meghagyták, és az óegyházi perikópákat is komolyan vették. Alvinczi így vall: „...*ha nekem életem végéig minden évben ugyanarról kellene prédikálnom, akkor is mindig újat mondana*.” Nem feltétlenül rossz az, hogyha bizonyos ismétlődések vannak. A liturgia úgy értelmes, a keresztyén szabadság úgy érvényesül igazán, ha vannak rögzített (állandó) elemek és vannak változó elemek. Vannak olyan énekek, melyek évente fordulnak elő, és vannak olyanok, amelyek gyakrabban előkerülnek. Ha a kötetlen szabadságot abszolutilizáljuk, mi lesz belőle?

Rendkívül gyakori, hogy egyes lelkészek a Biblia nagy részét nem olvassák és nem magyarázzák a gyülekezetnek soha, ugyanez van az énekekkel. Ha természetes, hogy adventben adventi énekeket éneklünk, és lehetőleg az összeset, akkor

Hatvanéves az Énekeskönyv (II.) Értékmegőrzés és megújulás

az előbbi nem fordulhat elő. Jó volna, ha lenne részben kötött liturgiánk; akkor nem lenne ekkora rendetlenség, akkor talán többet és jobban énekelnénk. Ezért van értelme, hogy ezzel foglalkozzunk. Meg egyáltalán azzal, hogy legyen liturgiánk! Sokat beszélgettünk erről **Karasszon Dezső**vel éneklések után, **Huszár Gál** vagy az *Öreg graduál* éneklését gyakorolva. Az elfelejtett hagyományt kutatva jön rá az ember, hogy micsoda értékeink vannak. Vagy csak voltak... Olvasok is pár mondatot Karasszon könyvéből: „*A puritanizmus jelentkezése és térhódítása óta eltelt három, három és fél évszázad egyértelművé tette, hogy ha a gyülekezeti ének a reformátori liturgiában vezérszerepet játszó kórus ellenőrzése alól kikerülve magára marad, annak az eredménye csak a megállíthatatlan színvonalvesztés, a 21. század elején már az a szó sem tűnik elűzöttnek, hogy csak a lezüllés lehet. Ha jól akarunk, sürgősen vissza kell tehát tennünk a magyar református istentisztelet zenéjének az ügyét (a gyülekezeti éneklést is) professzionista szakemberek, és mondjuk így: legalábbis félprofesszionista, szintén mozgó, szolgáló csoportok (például iskolai és gyülekezeti kórusok) kezébe.*”

Mindenkinek (a kántoroknak természetesen, de éppen úgy lelkészeknek és hit-

Az előadó, dr. Fekete Csaba

oktatóknak is) ajánlom a könyvét, mert az ének és az énekeskönyv magát nem tanítja meg. A gyülekezet soha nem tudott magától énekelni, de ha van, aki vezesse, akkor igenis szívesen énekel. Tanulni is szívesen tanul. Ezért hát kellene kántorok, akik szünetlenül tanítják az énekeket, újat és régit, és akik igazán jól tudnak tanítani.

Múltunk és a **Ravasz László** által 1948-ban tervezett (az énekeskönyvvvel együtt járó, de az akkori politikai hely-

zetben lehetetlenné vált) liturgiai reform tanulmányozása segít bennünket, hogy igazán megérthessük az 1948-as énekeskönyv értékeit. Szembefordult az akkori felfogással. **Szenczi Molnár** kiadványai-
ból is sokat merített, és az *Öreg graduál* himnuszai-
ból, reggeli és egyéb énekeiből is van benne szép számmal, nem szólva
Huszár Gál és mások énekeskönyveiről. Azért volt megújulás magyar református
éneklésünk történetében (mert ezt a páratlan
énekkincset 1806-tól fokozatosan el-
hagyogatták, a megmaradt énekek na-
gyobb részét is csak tél-túl énekelték,
egyre jobban elfeledték): sok új angol, né-
met, holland, svéd, finn éneket is fordít-
ottak, gyöngé fordításokat javítottak, új-
rafordítottak 1948-ban. Legkülönbek **Áp-
rily Lajos** (1887–1967) munkái. Énekfor-
dításai a század legmagasabb irodalmi
szintű műfordításaival vetekednek, és
olyan költő alkotásai, aki gyülekezeti tag,
református tanár és gyakorló keresztyén
volt. Ő valóban ismerte a református
énekköltészet múltját, és tudta azt is, hogy
mit jelent gyülekezetben énekelni.

Zsinatunk énekügyi előadójának, **Bódis Tamásnak** az egyházzenei értekezése alapján hadd idézzem összegzésül (és ajánljam megfontolásra) a következő három pontot: A gyülekezet éneklését régen a kántor és a diákok kórusa vezette, nem az orgona. Az istentiszteleti éneklés régen nem korlátozódott kizárólag a gyülekezet közös vagy együttes éneklésére, a kórus és a gyülekezet éneklése szervesen kiegészítette egymást és egybeépült. A református istentiszteleten soha nem csak strófikus gyülekezeti éneklés kapott helyet, hanem a gregorián is.

Legyen áldás azok törekvésén, akik az otthoni és templomi éneklésben továbbhaladnak az 1948-as énekeskönyv útján, azaz őrzik és becsülik az örökséget. Még jobb, ha éneklük, legjobban ha gyakran és szívvel-szájjal, lélekből lelkesen éneklük. Azért kell hozzáolvasnunk és életünk végéig hozzátanulnunk az istentiszteleti formákat, kátét, imádságot, hogy mi magunk is megújuljunk az éneklésben és a gyülekezetet is erre vezethessük; hogy a mi Bibliánk mellől se hiányozzék a zsoltár, a graduálének, hitvalló ősünk istenes éneke és az új vagy újra megszületett himnusz.

Dr. Fekete Csaba

(A Rimaszombatban megtartott II. Országos Kántorkonferencián 2008. augusztus 30-án elhangzott előadás befejező része.)

Diakónia. Mit mond nekünk ez a ritkán használt kifejezés? Volt már alkalmunk közelebbről is megismerkedni a jelentésével, vagy csak a református falinaptár jelzi számunkra, hogy az augusztus 24-i perselypénzt diakóniai célra kell elküldeni? A következő sorokban foglalkozunk a diakóniával, ismerjük meg a szó jelentését, kiindulópontját!

Bibliai fogalom lévén, a teológusok bizonyára több oldalról is meg tudnák magyarázni a kifejezés értelmét: az ige, a főnév és a melléknévi igenév oldaláról. Vizsgálva, melyik formában hol és hányszor fordul elő a Bibliában, ki használja és kivel, mivel kapcsolatban említi, tehát el egészen a szöveggörnyezet figyelembevételéig.

Fontos ismernünk a szó jelentését, hiszen lényeges kijelentésekkel, eseményekkel kapcsolatban hangzik el. Jelenthet szolgát, általában szolgálatot, asztal körüli szolgálatot; intézőt, Platón szerint államférfit. Majd csak később kap egyházi tartalmat a szó, amikor papi szolgálat végzésére vonatkozó értelemben kezdik használni. Az első pünkösöd után pedig a diakónia – a szeretetszolgálat – nélkülözhetetlen eleme lesz az első keresztyének életének, úgymint asztal körüli szolgálat, a gyülekezet árváinak, özvegyeinek gondozása.

Számos jelentése van hát a szónak, és a Bibliában több helyen szerepel. Márpedig ha ilyen fontossággal bír a diakónia a Bibliában, érdemes megvizsgálnunk, mit jelent és jelenthet mindezzel nézve. Mit jelenthet számunkra, a 21. században élők számára a diakónia? Egyáltalán, hogyan kerül kapcsolatba a szolgálat az egyházzal, és mely területeken kell jelen lennie?

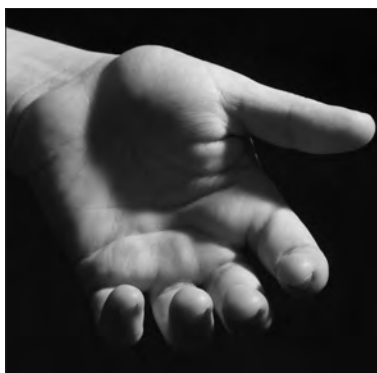
Emberi szükségleteink nem változtak az idők során. Ahhoz, hogy teljes életet éljünk, változatlanul szükségünk van táplálékra, egészségre, ruházódásra, fedélre a fejünk fölé, emberi kapcsolatokra (amelyekben biztonságban érezzük magunkat és ahonnan szeretetet kapunk), továbbá elfogadottságra, jó kilátásokra életünket, megélhetésünket illetően, és egyéb tárgyi és nem tárgyi dolgokra.

Isten teremtett minket ilyenné. Emberré teremtett, akik gyakran elfáradunk, elcsüggedünk, kiábrándulunk. Kétségbe ejt bennünket a reménytelen-

Az elfelejtett szolgálat

ség, rettegve vesszük tudomásul, ha valamelyik szeretettünket baj érte, és hosszasan gyászolunk, ha veszteség ért. Egy gyermekkorai kudarc is könnyen aláássa későbbi önbizalmunkat, és menekülünk majd pótlékokhoz, esetleg különböző drogokhoz; és nehezen viseljük betegségeinket is, amelyek korlátoznak bennünket az általunk kívánt életmód folytatásában. Mindezek mellett pedig a halálunkat okozhatja néhány nap víz és élelem nélkül, vagy akár egy mérgező fertőzés is. Sok, tőlünk sokszor független körülmény határoolja be életünket, és gyakran válunk kiszolgáltatottá – halandók vagyunk, akik önmagunkon nem tudunk segíteni.

Isten azonban ismeri minden esendőségünket, és tudunk kell, hogy Ő életünk minden szükségletében segítségünkre akar lenni. Nem akar kimaradni

életünk egyetlen dimenziójából sem! Gondoskodásából tehát – minden egyéb lelki ajándéka mellett – nem hagyja ki a testi, a szociális és a lelki szükségleteinket sem. Nemcsak szava által, a templom falai között akar megajándékozni minket, hanem segítségünkre akar lenni nehézségeink, betegségünk, gyászunk, szegénységünk közepette is.

Ezzel pedig elérkeztünk a diakónia gyakorlati jelentéséhez, hiszen a diakóniát egyenlővé tehetnénk Isten lehajló és cselekvő szeretetével. Az ő szeretetteljes lépése ez felénk. Nem megy el szótlánul mellettünk megtörtségünkben, hanem lehajol. Észreveszi emberi szükségleteinket, és akarata szerint ad vigasztalást a szomorúságban, közelségét adja a magányban, reményt idős korban, gyógyulást és/vagy bátorítást betegségben, békességet lelki harcokban, szabadulást káros szenvedélyektől.

Isten tehát nem fordul el tőlünk nyomorúságunkban, sőt, Ő teszi meg felénk

az első, szabadító lépést: furcsa módon Ő szolgál nekünk.

Ezt pedig úgy teszi, hogy közben nem hagyja figyelmen kívül az emberi létünkhöz szükséges dolgokat. Így történhetett meg, hogy ismerve Izráel nyomorúságát, előbb megszabadította népét Egyiptomból (társadalmi, szociális, gazdasági felszabadítást hozva ezzel), s csak utána közölte velük törvényeit. Észrevette Hágár fájdalmát is esettségében (1Móz 16,7–10); Illés pedig egy özvegyasszonyhoz küldetett, hogy ottlétével, cselekedeteivel hirdesse Isten hatalmát (1Kir 17,8–24).

Jézus számára is összetartozik a kettő: a bűnbocsánat hirdetése mellett mindig ott a gyógyítás, a lelkigondozás, sőt a halottak feltámasztása. Ő maga is (emberként) többször átérezte az emberi élet nehézségeit, törekénységét. Emberi fájdalmat, gyengeséget látva gyakran elérzékenyült, és neki is sok fájdalmat kellett átélnie földi élete során.

A diakónia meghatározásához tehát elsősorban azt kell tudnunk, hogy ez először is Isten munkája. Először Ő ajándékoz/ajándékozott meg bennünket – életünkkel, talentumainkkal, lehetőségeinkkel. Ezt megértve lesz majd a mi szolgálatunk is helyes és Istennek tetsző: hálából fakadó és engedelmes. Több lesz, mint jótékonykodás vagy esetekre és szociális problémákra összpontosító szociális munka, amivel csupán saját jószágunkat, jóérzésünket hirdetnénk. Szolgálatunk így Isten megelőző szeretetét fogja hirdetni. Ennek kell tehát a diakónia kiindulópontjának és legfontosabb tartozékának lennie.

Szabó Annamária

Szemeim vannak, hogy a másikat fölfedezzem; füleim, hogy halljam őket; lábam, hogy hozzájuk menjek; kezem, melyet eléjük tárhatok; és szívem, hogy szeressem őket.

(Phil Bossman)

A magas termetű, fehér hajú, méltóságot és derűt árasztó, meleg hangú püspök életét fények és rácsok, gyalázatok, megaláztatások és ünneplések, magasztalások jellemezték.

Érsemjénben született **Csiha Sándor** és **Szilágyi Erzsébet** földbirtokos református szülők gyermekeként 1929. november 17-én. Élő hitű keresztyén családban nevelkedik Barantón, az udvarházban. Gyönyörködik a virágzó tájban, májusi zápor után boldogan szívja magába az illatos levegőt. Szórén vagy nyeregben üli meg a lovat, szomjazva olvassa a házi könyvtár irodalmát. Iskoláit Érsemjénben kezdi, Sárospatak, Debrecen, Zilah gimnáziumaiban folytatja, és Nagyváradon érettségizik. Szüleit kuláknak nyilvánítja a rendszer, s 1949-ben deportálják őket, de mivel fiuk éppen nincs otthon, kimarad a száműzetésből. Szülői támogatás és személyi igazolvány nélkül valóban ráillik a román gúnynév: „bozgor”. Szülőföldjén hontalanként vészeli át a diktatúra nyomorúságait. Kolozsvárott a Protestáns Teológiai Intézetben kap lelkészi diplomát. Aradra helyezik segédlelkésznek, ahol Gáj városrészben önálló gyülekezetet szervez. **Nagy József** teológiai tanár lelkészi diplomával rendelkező **Emese** lányával 1956. november 5-én köt házasságot. Ugyanakkor Magyarországon orosz tankok okadják a halált, és piros vér folyik a pesti utcákon.

Fodor Pál lelkész az erdélyi magyarság jogai érdekében keresi fel őt, és mivel emiatt lelkésztársát nem jelentette fel Csiha a szekuritátera, tízévi büntetésre ítélik. Végigszenvedi Erdély és Románia hírhedt börtöneit. Galacon, a rettegett munkatáborban hasfúszból gyógyítja meg Isten. Az eladósodott Romániát azzal a feltétellel segíti meg Amerika, ha amnesztiát ad az ártatlan foglyoknak. Csiha Kálmán hat és fél év után szabadul, és akkor látja először a hat és fél éves Emese lányát, aki édesapja öléből kiáltja társainak: „Látjátok, nekem is van édesapám!”

1964-ben kihelyezik Gógánváraljára, ahol egyik helyen ő, a másikon a felesége lesz a lelkipásztor. Innen a marosvásárhelyi Vártemplomba kerül segédlelkésznek, majd az önállósult Szabadi úti gyülekezet választja meg lelkészének. 1974-től a 12 és fél ezer lelkes Gecse utcai gyülekezetben szolgál. Családlátogató pásztor. 1980-tól a marosi egyházmegye esperese lesz, és 1990. június 29-től az Erdélyi Református Egyházkerület 44. püspöke.

Csiha teológiája

Az igehirdető, tanító püspök tisztelt és népszerű személy. Gyülekezeteket, intéz-

NYUGDÍJASKÉNT VÁNDORPRÉDIKÁTOR VOLT

Emlékezés Csiha Kálmánra

ményeket, iskolákat szervez; sűrűn látogat, az ő idejében harminckét templom épült. Az újjászületett Magyar Reformátusok Világszövetsége egyik alelnöke, és az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságának is tagja lesz. Teológiájának a lényege, hogy az egyén, az egyház, a magyar nép csak a Szentlélek által történt újjászületéssel, Krisztusban maradhat meg. Tudományos, köz- és szépíró, költő volt.

A politikus

Forrón szerette Erdélyt. Leírta és gyakran elismételte, hogy Magyarországot három szörnyű csapás sújtotta: 1526-ban Mohácsnál törökök zúdultak az országra. 1920-ban a trianoni vérbírószág Magyarországot kétharmadát hasította le és ajándékozta idegeneknek. 2004. december 5-én pedig nem az ellenség vágott rajtunk mély

sebet, hanem a magyar kormány elnöke által félrevezetett nép ötmillió magyart közösített ki a nemzet testéből. „Magyarországon már nincs nemzet, csak lakosság, hamis juhászok által terelgetett birkanyáj. Keservesen csalódtunk a már nem létező anyaországban.”

Az MRETZS elnöke

A Magyarországi Református Egyház 1990-től ismét hozzáfogott a szétszóródott református egyházakkal való szorosabb közösség építéséhez, de a Református Világszövetségben dolgozó magyarellenes tisztviselők akadályozták ezt a szándékot. Nehezen haladt a szervezeti egység létrehozása, de végül 1995. április 20-án megalakult a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata. Az elnökség tagjaivá a következőket választották: Csiha Kálmán lett a lelkészi elnök, **Szabó István** egyetemi tanár, a Független Amerikai Református Egyház főgondnoka a világi elnök, **Hegedűs Loránt** dunamelléki püspök pedig az ügyvezető elnök. Csiha Kálmánt a liturgiai bizottság is elnökévé választotta (ez a bizottság készítette el az egységes ágendáskönyvet). **Máté János** szerkesztésében a különféle országokban élő egyháztestek szakképviselőinek közreműködésével a himnológiai bizottság kiadta 1996-ban a Magyar református

énekeskönyvet, hogy az egységes liturgia által is közeledjünk egymáshoz a Krisztusban (ehhez is Csiha Kálmán írta az előszót).

Történelmünk folyamán a magyar reformátusság 43 országba szóródott szét. Csiha Kálmánnak az volt a véleménye, hogy a magyar diaszpóra nem fölszámolandó, mert régi és komoly történelmi múltja van, ezért az európai és szétszóródott magyarok között megindulhat újból az egységes vérkeringés. Az MRETZS elnökeként magyar reformátusokat látogatott a Kárpát-medencében, Európában, Észak- és Dél-Amerikában és Ausztráliában. Melbourne milliomos református gondnoka így fordult hozzá: „Püspök úr, házam van, hazám nincs!” Csiha arra biztatta őket, hogy ragaszkodjanak Krisztushoz, a református egyházhoz és magyarságukhoz.

Nyugdíjba vonulása után „vándorprédikátorként” evangelizált Erdélyben, Magyarországon, a Kárpát-medencében, Európában és a nagyvilágban. „Azt hiszem, én vagyok az első nyugalmazott püspök, aki evangelizációs világ körüli utakat jár” – írja. A haldokló, morális válságban lévő magyarságot ébresztgeti, mert csak úgy maradhat meg, ha szembenéz önmagával és találkozik Istenével a legyőzhetetlen Jézus Krisztus által, akit megfeszítettek, hogy megsemmisüljön, de él és uralkodik örökké a mennyben és a földön!

Marosvásárhely Gecse utcai templomának harangjai 2007. november 7-én siratták elköltözését. Vasárnap, 11-én **Bustya Dezső** püspökhelyettes, kedves szolgatársa hirdette az ígét a *Jn 9,14* alapján az óriási gyülekezetnek. Aki 2007-ben nem fogadta el a magyar miniszterelnöktől a legmagasabb kitüntetést, az örömmel siegett haza Megváltójához a dicsőségbe. Szívünkben ma is visszacseng a szöveg és a dallam, amit a temetőbe induláskor énekelt a gyászoló gyülekezet: „Te vagy napvilágom, te vagy éneke, Téged várlak, Jézus, kinos éjeken. Osztasd el a homályt, űzd el a bánatot, Ragyogjon fel rajtam szép fényes napod” (Magyar református énekeskönyv, 451. ének). A vándorprédikátoron fölragyogott Krisztus ereje és dicsősége.

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata hálát ad Istennek első elnökéért, és megbecsüléssel emlékezik Csiha Kálmánra.

Bojtor István

(Elhangzott 2008. július 19-én Balatonszárszón, az MRETZS ülésén.)

IGAZ EMBER VOLT EGY NEHÉZ KORBAN

Hetvenöt éve hunyt el IDRÁNYI BARNA

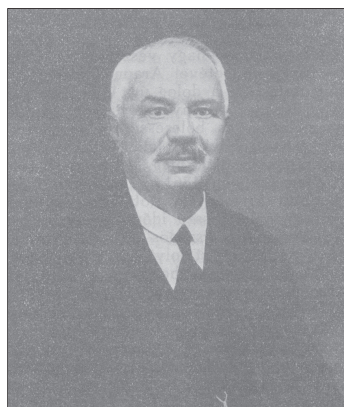
Gyakran hallhatjuk azt a véleményt, hogy példakép nélküli világban élünk. A nagyra értékelhető emberi cselekedetek helyére a gyakran látott emberek kicsinyes tettei kerültek. Mintha kiveszne annak a tudata, hogy a körülöttünk történő, nagyra értékelhető eseményeket észrevegyük. Összefügg ez azzal, hogy nemcsak horizontális értelemben érzéketlen az ember, hanem vertikálisan is. Egyre kevesebbet tekintünk fölfelé.

Hogy miért ilyen a mi világunk, megmondani nem tudom. Talán az „izmusok” tehetnek róla? Sokszor gyilkosokat, embertelen embereket emeltek magasba és ünnepeltettek. Az emberek sokszor tudatlanul, de valami rosszat megérezve álltak be a sorba és hordozták a hatalom által megszervezett ünnepeken a hóhérok képeit. Vagy a mai kor képlékenysége, kuszasága a felelős a példakép nélküli jelenért? Kétségtelen, hogy ma, amikor az ember úgy érzi, hogy nincs igazság, akkor nincs hazugság sem. Ha nincs igazság, nincs aki érte küzdjön. Hogy legyen akkor bárki is példakép? Az is lehet, hogy a pénz mindent maga alá temető túlértékelődése a felelős a példakép nélküli élet kialakulásáért.

Idrányi Barna más korban született és szolgált, mint a mi korunk. Világot megrengetőek voltak a változások abban az időben. Magyar népünk akkori tragédiája máig kihat ránk. Sok megoldatlan

probléma sírja mellett állunk most, hogy emlékezzünk egy olyan emberre, református lelkészre és püspökre, aki hű volt mindhalálig.

Idrányi Barna 1861-ben született Hernádbúdn. Nagypapja és édesapja is lelkész volt. De a lelkési szolgálaton túl

Idrányi Barna püspök

különbféle egyházi és társadalmi tisztségekben szolgáltak a család tagjai. Olyan családban nőtt fel Idrányi Barna, ahol mindig az egészet látták, nem csupán a rész szerintit. Gimnáziumi tanulmányait Miskolcon végezte, a teológiai tudományokat pedig Sárospatakon szívtá magába. 1883-ban előbb Kiskinizsen, később Alsóvadáson káplánoskodott.

A nagyszalanci gyülekezet 1887-ben hívta meg a lelkési hely betöltésére. A parókiára feleségével, **Misley Ilonával**

költözött. Házasságukat Isten négy gyermekkel ajándékozta meg. Az idő előrehaladásával egyre nagyobb megbízásokat kapott az egyházi szolgálatban. Egyházmegyei és országos nyugdíjintézeti pénztáros volt, 1917-től pedig zsinati rendes tag.

A világháború utáni helyzet kikényszerítette a döntést, hogy az északra szakadt abaúji egyházmegye egyesüljön a tornai egyházmegye gyülekezeteivel. Az új egyházmegye Idrányi Barnát választotta espereséül. Az új egyházkerület zsinati tagja lett, és 1923-tól országos nyugdíjintézeti igazgató. Fél évszázadnyi hűséges egyházi szolgálat után választották püspökké. A megválasztása évében, életének hetvenharmadik évében váratlanul hazaszólitotta a Megváltó. Idrányi Barna szolgálatáról el kell mondanunk, hogy számos megbízatása mellett mindig gyülekezeti lelkész volt. Isten iránti hálával emlékezhetünk meg arról, hogy templomot, lelkészlakást, két iskolát, két tanítói lakást építtetett, harangokat öntetett.

A felújított sír legyen az emlékezés helye! Felelősségünk, hogy feltárjuk a múltat, hogy kimondjuk azt is, amit nem lehetett vagy nem mertünk kimondani. Emeljük fel az igazságért küzdő igaz emberek emlékét, mert ezzel az Igazságot hirdetjük. Isten legyen áldott életéért és szolgálatáért!

Géresi Róbert

(Elhangzott 2008. szeptember 24-én Göncön, Idrányi Barna püspök felújított sírjánál, temetése 75. évfordulóján.)

Benne akarok maradni!

Alább egy rendhagyó, de nagyon őszinte levélrészlet a Kovácspatakon megrendezett Élesztő egyik résztvevőjétől; címzettje az egyik szervező. Nem formális, hanem igazi levél. Tele a fiatalok helykeresésével, lázadói érveivel, de kicseng belőle az Istent megtalálni akarók vágyakozása is. Írója keresi a helyét, mint sok más fiatal is; s milyen jó, hogy volt nyáron olyan tábor (lesz még?), ahol jó helyen keresgélhetett. Kedves Táborozó, üzenjük: Aki keres, az talál! (A szerkesztőség)

„Szóval a tábor. Semmi kedvem nem volt menni. Aztán persze jó volt, bár akadtak kellemetlenségek, boldogtalan (de nem áldatlan) percek. Úgy érzem, ennek én voltam az oka, és nem a körülmények vagy emberek. Nem voltam elég nyitott, azt hiszem. Nem éreztem azt... Tudod, milyen az, amikor teljes harmóniában vagy Istennel, magaddal, a világmindenséggel? Én tudom, már tapasztaltam. Ezt kerestem Kovácspatakon is, és nem találtam meg. Talán az én hibám volt. Vagy nem teljesen. Nem tudom. Az viszont biztos, hogy így utólag látom, nagyon megerősített ez a tábor, most érzem az áldó (utó)hatását.

Leginkább Szeverényi János evangelizációi tetszettek. Nemcsak az előadásmód, a mondanivalója is megérintett, sokat adott, elhallgatnám még vagy száz évig. A röplabdát is nagyon élveztem, csak az zavaró volt számomra, hogy kora délután volt a sportolási lehetőség, amikor el kellett olvadni a napon. Lehetek volna akkor az előadások. Ja, és ezek közt lehetett volna több szünet, mert sokszor egyszerűen nem bírtam figyelni, olyan gyorsan követték egymást az előadások.

Imasátor. Kiváló kezdeményezés. Nagyszerű kivitel, irtó jól be volt rendezve. Hangulatosan, és láttam, hogy szívvel-lélekkel csináljátok. Én persze hoztam a formámat, itt sem találtam meg magamat, békét... Ez nem a Ti hibátok. Azt hiszem, minden tölteket telhetőt megtettetek. A ketrecbe ki-ki önmagát zárja be. Számomra ez az egyik legnagyobb tanulsága a tábornak. Nyitottnak kell lenni – Isten és olyan emberek felé, akik megérdemlik.

Még valami. Hiszem az imádság erejét. Ezért kérlek, imádkozz értem! Elsőéves vagyok az egyik egyetemen. Egy csomó új infó, ismeretlen hely, ember, vad egyetemi élet, kolli, rengeteg kísértés. Kérlek, imádkozz értem, hogy megmaradjak annak, vagyis azzá váljak, akinek az Úr akar látni – túl ezer csábításon, csalódáson, nehézségen, fellelkesülésen. Benne akarok maradni! Tudom, hogy Ő a jó Út. Segíts nekem, kérlek!”

Én ott voltam...

Augusztus végén Élesztő címmel ifjúsági találkozó volt Kovácspatakon. Az alábbiakban élménybeszámoló-törvédek olvashatók arról, hogy mi volt a jó ott.

„Ebédre várva beszélgettünk a barát-nőimmal, és az egyik elugrott a mellék-helyiségbe. Mikor kijött, nevetve beval-lotta nekünk, hogy wc-papírt kellett lopnia, mert a szobán elfogyott. Nekünk is vicces volt, hogy képes volt ilyet ten-ni, de nem sokáig neveltünk, mert kb. két perc múlva odajött hozzánk a taka-rító néni, és épp attól a lánytól kérdezte meg, hogy nem kell-e neki toalettpapír a szobára! Hát ekkor jól lefagyunk mindnyájan... Hirtelen azt láttuk, hogy szólt hozzánk az Úr! Lopás nélkül is megy! Ő gondoskodik rólunk, nem kell a saját eszközeinkhez folyamodnunk. Néha nehéz, de próbálkozom azóta is!”

Lizzy

„A legnagyobb élményem? Az úrvacsora!! Az csodálatos volt. Olyan köz-vetlen és mélyen megható! Palást nél-kül, orgona nélkül, farmerben, egysze-rűen, közel egymáshoz. Idehaza mindig izgulok egy kicsit, de itt Kovácspatakon egészen más volt. Akartam közösség-ben lenni az Úrral! Éreztem, hogy hív, hogy engem is hív! Végigsírtam az úrvacsorát, de nem szomorkodtam, csak egyszerűen fel sem tudtam fogni ezt a csodálatos ajándékot, amit kaptam, aminek a részese lehettem. Hálás va-gyok érte! Köszönöm!”

Rita

„Nekem nagyon sokat adott ez a tá-bor. Rájöttem például arra, hogy az imádság mennyire fontos. Megtanultam úgy beszélgetni Istennel, hogy teljesen át tudtam adni magam. Észrevettem, hogy Isten azért küldött el a táborba, hogy megbizonyosodjam felőle és megerősítse a hitem. Olyan embereket adott mellém ott, akiken keresztül Ő szólt hozzám. Általuk meg tudtam találni ön-magam, és érzéseim szerint jó úton ha-ladok afelé, hogy az életem összes te-rületét oda tudjam helyezni Isten tenye-rébe.”

Mónika

„Az Élesztő nagyon sok örömteli pil-lanattal ajándékozott meg. Egy ezek kö-

zül a szombat este volt, amikor az ima-sátorban imádkoztunk. Összegyűltünk ott egypáran, és nagyon áldásos alka-lom volt. Szinte éreztem a Szentlélek jelenlétét. Eddig is tisztában voltam az-zal, hogy mit tett értem Jézus, de ott ak-kor mindezt így átéltem... Fantasztikus volt! Mindenkinek azt kívánom, hogy egyszer tapasztalja meg ezt az örömet, hogy elmondhassa, Isten milyen na-gyon nagy!”

Joe

„Azt hiszem, az úrvacsorakor a társa-ság hetven százaléka sírt, és nem azért, mert szépen beszélt a tiszteletes úr, és nem is képmutatásból, egész egyszerű-en azért, mert tudtuk, hogy az Úrral ál-lunk szemben. Én azért sírtam, mert meghallottam az Úr Jézus hívását: *Jöjj, mert érted is kiontatott a vér*; és mikor átvettem a kenyeret és a bort, tudtam, hogy most nyertem el az üdvösségemet.

És jó volt látni, hogy nemcsak én kap-tam ott szabadulást, hanem velem e-gyütt nagyon sok mindenki, és így az istentisztelet végén mindenki felszaba-dultan tudta énekelni: *Velem tapsol és táncol a menny, Jézus győzelméről.*”

Eszter

„Az utolsó estére érlelődött meg ben-nem, hogy mennyire rossz vagyok, és mindezekhez hozzájött az, hogy már nem volt a régi a kapcsolatom Istennel. Elhagytam. És akkor az én barátnőm (aki az én földre szállt angyalkám) segí-tett nekem. Nem konkrétan ő, de ő in-tézte el, hogy kaptam egy csodálatos éneket. Ami akkor csak nekem szólt; én meg magamban csak az Úrnak énekel-tem, szívből, ahogyan még soha. Meg-fogalmazni nem tudom, mennyire örül-tem annak is, hogy részese lehettem a *Láthatatlan színháznak*. De ott voltam! Az egész kis csapat végigcsinálta. Jó ér-zés volt látni az embereken, ha tetszett nekik (és úgy tűnt, nem nagyon volt

olyan, akinek ne tetszett volna). Még egy kis apróság: az emberek bíztak ben-nem (hogy nem vezetem neki őket sem-minek), valaki nem is ismert, de bízott! Leírni nem lehet, mennyi minden tör-tént még ott. Csodálatos volt, vissza-mennék. Mindenért hála az Úrnak!”

Zsófi

„Az a sok bizonyágtétel, esti kon-cert, előadások, beszélgetések, *Látha-tatlan színház*, de főleg Isten közelsé-ge, mind-mind olyan dolgok, amiket ebben a táborban éreztem először. Re-formátusok, evangélikusok, katolikusok együtt egy sátorban, az Úrért!”

Peti

„Ez a találkozó sokkal többet adott nekem, mint vártam. Először azt gon-doltam, hogy csak egyszerűen össze-gyűlünk, lesz pár előadás, találkozhatok ismerősökkel és új embereket ismerhe-tek meg. Ehelyett valami olyasmit ta-pasztaltam meg, amit eddig észre sem vettem: az ima erejét. Az imalánc alkal-mával igazán közel tudtam kerülni Is-tenhez, és újra rá kellett jönnöm, hogy mekkora hatalma van. Az egésznek a csúcspontja számomra a vasárnapi is-tentisztelet volt, ahol tudtunk sírni és nevetni is, mert igenis mindenkinek megvan a lehetősége, hogy a helyes utat válassza. Ehhez csak annyi kell, hogy nyitott szívvel járjunk, és ha kell, Isten még segítőtársakat is ad mellénk bará-tok képében. Mindezt pedig az Úr a dicsőség!”

Zsuzsó

(Fotó: Esztergályos István)

„Eleinte még töprengtem azon, hogy elmenjek-e, mivel ilyen ifjúsági talál-kozáson még sosem vettem részt. De vé-gül is nagyon örülök neki, hogy a nagybátyám rábeszélte; sokat tanultam ezen a találkozón. Jó alkalom volt arra, hogy újra megerősödjön a hitem. Na-gyon nagy élmény volt számomra, és biztos vagyok benne hogy ha két év múlva is megszervezik, én ott leszek.”

Eszter

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Tanácsa a 35. ülésén, amely 2008. október 24-én Hanván volt, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Kisebb változtatásokkal jóváhagyta a közoktatási, missziói, ifjúsági és diakóniai alapról nyújtandó támogatások odaítélésének rendszerét.

– Egyeg Kamilla és Molnár Viktor elsőéves teológiai hallgatók számára – a bemutatkozások és meghallgatások után kialakult vélemény értelmében – megítélte a lelkészjelölti jogállást.

– Megvizsgálva a felügyelő lelkészi véleményeket úgy határozott, hogy A. Kis Béla, Balogh Enikő, Batta István, Buza Zsolt, dr. Drenkó Zoltán, Erdélyi Adél, Farkas István, Ficzer Tamás, Hodánics Tamás, Kiss Miklós, Nagyné Komáromy Zsuzsanna, Nagy Gábor, Rákos Loránt, Szuhay György és Tömösközi Erzsébet lelkipásztoroknak érvényesíti a teljes lelkészi képesítésüket. Farkas István teljes lelkészi képesítésének érvényesítését azonnal a feltétellel hagyta jóvá, hogy önálló lelkészi szolgálattal nem bízható meg. A Zsinati Tanács dr. Bognár Judit és Zsombok Piroska teljes lelkészi képesítésének érvényesítéséről meghallgatásukat követően fog határozni.

– Gebe László szalóci segédlelkészt 2008. november 1-jei hatállyal áthelyezi a Nagybalogi Református Egyházközségbe. Felügyelő lelkipásztora Nagy Ákos Róbert esperes.

– Tudomásul vette, hogy Sándor Veronika beosztott lelkész 2008. szeptember 30-án átvette a Deáki Református Egyházközség lelkészi hivatalát Szabó Erzsébettől, akit a Sószelecei Református Egyházközség megválasztott.

– Rákos Loránt zsinati tanácsos 2008. október 6-án kelt előterjesztése nyomán örömmel vette tudomásul, hogy a 2008. évi nyári gyülekezeti gyakorlatot mind a tizenhárom előjegyzett lelkészjelölt (Csilag Balázs, Fejes Ágnes, Géczi Krisztina, Mikos Tamás, Varga Zsuzsanna, Szelle Roland, Udvardi Éva, Szabó Annamária, Édes Ákos, Kaško Enikő, Vargaestók Dávid, Végső László és Martina Onoforová) teljesítette.

– A Gömöriskárosi Református Egyházközség 2008. szeptember 29-én kelt levelében kérte a Zsinati Tanácsot, hogy szíveskedjen az egyházközséget felszabadítani a kapott kölcsön visszafizetése alól, mivel a templomfelújítás során előre nem látott többletkiadások merültek fel, melyek fedezését a gyülekezet saját erejéből nem tudja megoldani. A Zsinati Tanács figyelembe véve az egyházközség anyagi

A Zsinati Tanács 35. üléséről

helyzetét, felajánlja a kölcsön módosítását: a gyülekezetnek 5 éven belül, 4,5%-os kamattal kellene visszafizetnie a 140 ezer korona kölcsönt.

– Megköszönte Rákos Loránt zsinati tanácsosnak, hogy elkészítette a hatályos egyházi jogszabályok és rendeletek hivatalos gyűjteményét; a gyűjteményt jóváhagyásra a Zsinat elé terjeszti.

– A Fiat Punto típusú szolgálati autót 2008. november 1-től egy évre az alábbi lelkészek kapják használatba: Fazekas László, Molnár Árpád és Drenkó Zoltán közösen, Nagy Ákos és Nagy Andrea közösen, Pavol Kačkoš, Szabó András, Fazekas Ágnes, Kiss Pál, Mártha Géza, Molnár Elemér, Molnár István és Molnár Éva közösen.

– Amennyiben a Martonfalvai Református Egyházközségnek a községgel

együttműködve sem nyílik lehetősége a több mint százestendő, romos lelkészlak megmentésére, hozzájárul az épület lebontásához.

– 2008. november 1-jei hatállyal felmenti Rác Jolánt az egyházmegyei diakóniai lelkészi státusából, és a komáromi egyházmegyei tanács javaslatára kinevezi őt beosztott lelkipásztornak a Marcellházi Református Egyházközségbe.

– Tudomásul vette, hogy id. Ján Semjan ungvinkóci és zahari lelkipásztor 2008. október 31-jei hatállyal befejezi gyülekezeti szolgálatát. A Zsinati Tanács megköszöni id. Ján Semjan esperes több mint fél évszázados áldozatkész szolgálatát a Szlovákiai Református Keresztény Egyházban, és nyugdíjas éveire Isten áldását kéri.

A Zsinati Elnökség 41. üléséről

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Elnöksége a 2008. október 24-én Hanván megtartott ülésén az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Meghosszabbította Marek Kačkoš beozi lelkipásztor megbízását a Pro Christ nevű program tanácsában.

– A Bibliaolvasó kalauz 2009 árát 60 koronában, a jövő évi Református falinaptár árát 10 koronában, a szlovák korálkönyv árát 250 szlovák koronában, a szlovák temetési énekeskönyv árát pedig az előállítási költségében határozta meg.

– Tudomásul vette, hogy Szaszák Malvin Zempléni lelkipásztor az őszi szemeszterre ösztöndíjat kapott Halléban; megbízottját továbbra is fizeti.

– Tudomásul vette, hogy az Egyetemes Egyházi Bíróság elnöksége a választások ellen benyújtott, a szlovák református egyházközségek 33 presbitere által aláírt panasz elbírálásával megbízott eljáró tanácsba a következő személyeket nevezi ki: Ján Marcinčák, Fazekas László, id. Fülöp Sándor, André János és Orémus Zoltán. Az eljáró tanács elnökei: Ján Marcinčák és Fazekas László. A Zsinati Elnökség felszólítja az eljáró tanács elnökségét, hogy ügyeljen a törvényben meghatározott határidők betartására.

– A Generális Konvent Elnökségének 2008. szeptember 30-i ülése kapcsán:

Tudomásul vette, hogy 2008. november 17-én és 18-án konferencia lesz a diaszpórában élőkről.

Gyűjtést szervez a Kárpátaljai Református Egyház nyugalmazott lelkészei támogatására. Felkéri egyházunk lelkipásztorait, hogy – amennyiben tehetik – egy átlagos stóladíjat fizessenek be az egyházmegyei pénztárba.

A Generális Konvent által szervezendő Kárpát-medencei Közoktatási Alap kurtóriumába egyházunk részéről Kása Gergely közoktatási tanácsost delegálja.

Megbízta a Zsinati Irodát, hogy készítse el és a Generális Konventnek küldje meg a Szlovákiában található, Kálvin nevét viselő közterületek jegyzékét.

– Elfogadva a Szlovák Televízió felajánlását, a húsvéti református istentisztelet közvetítését Kassa mellől, az új szlovák püspökhelyettes gyülekezetéből javasolja megvalósítani. A Zsinati Elnökség tisztelettel kéri a Szlovák Televízió illetékeit, hogy a bársonyos fordulat után 19 évvel tegyék lehetővé egyházunk számára is egy karácsonyi református istentisztelet közvetítését.

– A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma ellenőrző szerve 2008. szeptember 6-tól október 3-ig ellenőrzést tartott a Zsinati Elnökség Gazdasági Osztályán. A Zsinati Elnökség az észrevételeket tudomásul vette; a megállapításokkal kapcsolatos, 2008. október 17-én elfogadott intézkedések betartását kötelezővé teszi.

– Felszólítja az esperesi hivatalokat, hogy készítsék el az anya- és leányegyházközségek identifikációs számainak jegyzékét. Amennyiben valamelyik egy-

(Folytatás a 12. oldalon)

A Zsinati Elnökség 41. üléséről

(Befejezés a 11. oldalról)

házközség még nem rendelkezik identifikációs számmal, az egyházmegye elnöksége felel azért, hogy 30 napon belül kiérje.

– Felszólítja a Zsinati Irodát, hogy az egyházközségek, egyházmegyék és az Egyetemes Egyház részére a főgondnokkal együtt készítsen el egy általános tájékoztatót az euróra való átállásról.

– Elrendeli, hogy 2008. december 31-ei hatállyal minden egyházközség, egyházmegye és az Egyetemes Egyház is készítse el a vagyonleltárt (a leltárnak tartal-

maznia kell az ingóságok, az ingatlanok és a pénzügyek jegyzékét). A leltár felettes egyházi szervekhez való megküldésének határideje: 2009. január 15.

– A Zsinat következő ülésére 2008. november 28-án és 29-én Rimaszombatban kerül sor.

– Az egyetemes egyházi hivatal átadása 2009. január 2-án lesz, amin részt vesz a VII. ciklus Zsinati Elnöksége és a VIII. ciklus Zsinati Elnöksége. A hivatalátadáshoz szükséges nyomtatványokat a Zsinati Irodának kell elkészítenie.

Deáki

Egy hagyomány újabb alkalma

Augusztus 24-én meghatóan zengett ajkunkról az ének: kimondhatatlan volt örömrőlünk, hiszen volt miért hálát adnunk Istennek.

Szabóné Híres Erzsébet lelkész nő szeretettel köszöntötte mindazon testvéreket, akik 60 és 50 éve tettek hitükről val-

rást nyújtott a hit, amit a megbecsült értékes könyvek is elárultak.

Az úrvacsorai igehirdetésben **Sándor Veronika** beosztott lelkész a *Jn 10,10* alapján rámutatott arra, hogy milyen nagy jelentősége van egy falatka kenyérnek. Jézus szavaiból tudjuk, hogy Ő maga az

élet kenyere, így biztosak lehetünk afelelől, hogy a megterített úrasztalát körülállva Urunkban mindig megerősödhetünk.

Az új kenyérért hálát adva emlékeztünk Jézus szavaira, s kértük, hogy gyakorolja rajtunk kegyelmét és szeretetét

a Gondviselő s legyen meg a mi mindennapi kenyérünk.

Az istentisztelet után, hogy kegyelettel adózzunk azon testvéreink emlékének, akik már nem ünnepelhetek velünk, megálltunk a sírjuknál. Ezt követően szeretetvendégségen vettünk részt. Ezért az emlékezős örömnepért is legyen hála Istennek!

Sándor Veronika

lást. Ugyanakkor üdvözölte a Moszkvából ünnepelni közénk jött családot, melynek tagja, **Szedlár Katalin** hajdan a deáki templomban részesült a keresztség sakramentumában. S miközben hálát adtunk az idei termésért, az új kenyérért, nem feledkeztünk meg az államalapító István királyról sem. A Biblia éve kapcsán pedig öreg Bibliákat, énekeskönyveket, imádságoskönyveket és kátékat állítottunk ki.

Az igehirdetésben az *1Sám 7, 12* alapján elhangzott, hogy e jeles ünnepen mindnyájan azért vagyunk jelen Isten házában, hogy hálát adjunk, hogy mindaddig megsegített minket az Úr! Megsegítette ifjú konfirmandusunkat és az emlékező, 50 és 60 éve konfirmáltakat is. Hálát adtunk a bibliás ösökhöz, az emlékezős lehetőségért, azért hogy ősaink számára milyen erőfor-

Kiskövesd

Háromnapos ünnepség

Kiskövesd önkormányzata augusztus 15-e és 17-e között háromnapos ünnepséget szervezett. A program megtervezésével községünk polgárát, **Erdélyi Klaudia** politológust bízta meg.

A református egyházközség és az önkormányzat meghívására kedves vendégként fogadhattuk **Tőkés László** püspököt, aki vasárnap az istentiszteleten a jó Pásztorról hirdette Isten ígétjét. Eljött erre az alkalomra hozzánk Egyetemes Egyházunk első őrállója, **dr. Erdélyi Géza** püspök is, aki délután a felújított első világháborús emlékműnél mondott ünnepi beszédet.

Ezek az alkalmakon jelen volt **Molnár Elemér** is, a zempléni egyházmegye esperese, aki a délelőtti igehirdetés után előadást tartott a Bibliáról – a Biblia éve jegyében.

Vendégünk volt továbbá **Kocsis Géza** egyházmegyei gondnok és **Tállai András**, Mezőkövesd polgármestere, a Vitea Alapítvány képviselői, valamint más külföldi és hazai magánszemélyek.

Máté Ágnes polgármester személyesen is köszönetét fejezte ki mindenkinek, akik meghívásunkat elfogadták és megtiszteltek bennünket jelenlétükkel, és külön megköszönte a két egyházkerület püspökének, hogy elfogadták a meghívást és szolgálatukkal megörvendeztettek, erősítettek és lelkesítettek bennünket. Az Úr áldja meg az ő további életüket és minden munkájukat!

A különleges istentiszteleti alkalmat **Sallai Erzsébet**, **Kiss Katalin** és **Tóth Enikő** szavatai és a **Balla Sarolta** zenetanárnő vezetésével fellépő női kórus énekei tették színesebbé. Délután az emlékműnél pedig **Tóth Enikő** és **Szabó Zsolt** szavatai hangzottak el.

Legyen hála Istennek a sok jóért, örömért és a testvéri együttlétért, az áldásos napokért!

Kasko László

Nagytoronya–Kistoronya Tábor és evangelizáció

Örömteli alkalom volt augusztus 25-e és 29-e között a nagytoronyai gyülekezetben, amikor immár harmadik éve megrendeztük a nyári napközi gyermektábor; témája Nehémiás könyve volt. A gyerekek sok játék és izgalmas vetélkedő közepette ismerhették meg e könyv tartalmát, igei útmutatását. Nagy örömünkre szolgált, hogy nem csupán a két gyülekezet református gyermekei, de a község görög, illetve római katolikus gyermekei is jelen voltak táborunkban. (Igaz, a más gyülekezetből származó gyermekek csak azzal a feltétellel vehettek részt, ha a szállást meg tudták oldani. És voltak bizony, akik rokonoknál, ismerősöknél szálltak meg.) Így a hét elején és végén harmincnégyen voltak jelen, de a hét közepén harminckilenc gyermeket is megszámlálhattunk.

Augusztus 29-én Kistoronyán adtak hálát a szülők, nagyszülők és a többi hívek a napközi táborért. A héten tanult ifjúsági és gyermekénekek, aranyigék hangzottak el. A gyülekezet lelkésze szolgált igehirdetéssel, a tábor témájához kapcsolódóan Nehémiás könyve alapján, amit közös ima követett, majd a gyerekek a vezetőikkel énekekkel szolgáltak.

Ezek után következett a pácini fiatalok megható evangelizációja, melynek során ifjúsági énekekkel, igeolvasással töltötték meg mindnyájunk szívét, lelkét. Az ifjúság fellépése után a

zempléni egyházmegye esperese, **Molnár Elemér** szólt, aki röviden összefoglalta, hogy 2008 a Biblia éve, hogy fontos mindenkor az ige olvasása és magyarázata. Az alkalom végén szeretettel és fáradtsággal készített finomságok vártak a résztvevőkre.

Hálát adhatunk Istennek azért, hogy ennyi áldásban részesülhettünk. Ha gondolatban végigtekintjük az evangelizációs hetet,

sokakat illet köszönet, de mi meghajtva fejünket így valljuk: Soli Deo gloria – Egyedül Istené a dicsőség! „Lássátok, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya...” (1Jn 3,1a).

Pusztai Zoltán–Pallér Ildikó

Újlót

Az élet egy szép megállója

„Hálát adok, Uram, néked, Teljes szív-
ből áldlak téged A hívek gyülekezetében;
Megvallom nagy dicsőséged És hirdetem
dicséreted Életemnek minden rendében.”
A 111. zsoltár 1. versével lett meghirdetve
az újlóti gyülekezetben az idősek napja.
Megrendezésére augusztus 30-án került
sor.

Ezen a szép, napsütötte délutánon az
együttlétet köszöntéssel kezdte a gyüleke-
zet lelkipásztora, **Kissné Szénási Réka**.
Köszöntését az Úr dicsőítésével kezdte,
hiszen neki járt köszönet azért, amiért ezt
az idősekről megemlékező együttlétet
megadta; hogy azután közösen adjanak
hálát az idősekért, akik bizony a gyüleke-

elmondhatják, hogy az Úr megsegítette
ezt a gyülekezetet minden időben.

Látva a sok egybegyűltet, nagyszülőket,
szülőket, gyermekeket, az idő és a vándor-
lás emeltetett még ki. Hiszen mint akár az
Úr népe a pusztai vándorlaskor, ugyanúgy
mi is együtt vándorolunk testvérekként és
gyülekezetként az úton Jézusunkkal, meg-
váltó Urunkkal. De az úton kell, hogy le-
gyenek ilyen apró állomások, amikor
megállhatunk, pihenhetünk és ünnepelhet-
jük azt, hogy még együtt vagyunk.

A köszöntés után a gyülekezet ifjúsági
énekkara, valamint a hittanosok énekekkel
és versekkel fejezték ki jókívánságukat. A
virágok átadása után beszélgetés és közös
éneklés következett. Az
Úr adja meg, hogy minél
többször tudjunk ilyen és
ehhez hasonló áldott al-
kalmakat tartani!

„Az igaz virul, mint a
pálmafa, magasra nő,
mint a libánoni cédrus.
Az Úr házában vannak
elültetve, ott virulnak Is-
tenünk udvarain. Magas
korban is sarjat hajtának,

dús lombúak és zöldek maradnak, és
hirdetik: Igaz az Úr, kösziklám Ő, akiben
nincs álnokság” (Zsolt 92,13–16).

K. Sz. R.

zet tartóoszlopai – a maguk tudásával,
bölcsségével, hitével, emlékeivel és ismereteivel. De az idősek nemcsak tartó-
oszlopok családjuk, gyülekezetük köré-
ben, hanem tanúk is. Krisztus tanúi, kik

Rozsnyó

Jóbot olvasva

A Pro Ecclesia-délutánok keretében
szeptember 24-én **Gyüre Zoltán** nyu-
galmazott lelkipásztor az embereket
ősidők óta foglalkoztató problémára,
a szenvedés miéérté próbált választ
keresni a Jób könyve alapján.

Ez a könyv a szenvedés mérhe-
tetlen mélységeibe ad betekintést.
Jób istenfélő ember, miért kellett még-
is annyit szenvednie? A történetből
megtudhatjuk, hogy emberi bölcselke-
déssel nem találunk választ a szenvedés
okára, Jób barátai is megbuktak.

Az új szövetség embere számára a
válasz világos: Isten nem közömbös
a mi szenvedéseinkkel szemben –
szűrte le tapasztalatait az előadó. Bár
lehet, hogy szenvedéseink okát nem
ismerjük, fontosabb a cél: Jézushoz
menni. Isten nem marad adósa az
embernek, kárpótolja minden veszte-
ségéért. Ha nem itt, e földi létben, ak-
kor az örökkévalóságban – egészen
bizonyosan!

Hittel vallhatjuk Pál apostollal: „Mert
a mi pillanatnyi kis szenvedésünk
minden mértéket meghaladó nagy,
örök dicsőséget szerez nekünk, mivel
nem a láthatókra nézünk, hanem a
láthatatlanokra, mert a láthatók ideig-
valók, a láthatatlanok pedig örökké-
valók” (2Kor 4,17–18).

Mixtaj Johanna

Kassa

Szabó Lajos-emléknap

A Kassai Magyar Református Egyházközség kezdeményezésére a Kazinczy Ferenc Társaság közreműködésével emléknapot tartottunk a kassai református templomban szeptember 28-án. A délelőtti istentiszteleten megtöltötték a templomot az ünneplő hívek és a vendégek.

Orémus Zoltán helybeli lelkipásztor imádsággal emlékezett a száz évvel ezelőtt született **Szabó Lajosra** (1908–1996), aki 1942 nyaratól 1945 áprilisáig volt a kassai gyülekezet lelkipásztora. A szószéki szolgálatot a Kazinczy Ferenc Társaság alelnöke, **Bojtor István** nyugalmazott fonyi lelkipásztor vállalta, aki tanúbizonyságot tett arról, hogy az Úr a nehéz helyzetekben velünk van. Összezsengett ez az üzenet azzal az ígérellel, amelyet 1945. január 1-jén Szabó Lajos vezérigeként fogadott el: „*Légy bátor és erős, és kezdj hozzá, semmit ne félj és ne rettegj, mert az Úr Isten, az én Istenem veled leszen, téged el nem hágy, tőled el sem távozik, míglen elvégezd az Úr háza szolgálatának minden művét*” (1Krn 28,20b).

Délután – ugyancsak a templomban – emléküléssel folytatódott a program. A taktaszadaiak küldöttségének és a Kazinczy Ferenc Társaság elnökének, **Fehér Józsefnek** a köszöntője után **Sándor Endre** vámosújfalui lelkipásztor Szabó Lajos lelkipász-

tori munkáját méltatta, **Dienes Dénes** sárospataki gyűjteményi igazgató az egyháztörténetet mutatta be, **Kováts Dániel** nyugalmazott sárospataki tanítóképzős tanár Szabó Lajosnak a néphagyományok kutatása terén végzett tevékenységét összegezte, **Kiss Endre József** sárospataki könyvtárigazgató pedig gazdag irodalmi-publicisztikai termését jellemezte.

A kassai református gyülekezet által példamutató módon megszervezett, gazdag tartalmú megemlékezésből kirajzolódott Szabó Lajos életútja, amely Gömörből indult, sárospataki tanulmányokkal folytatódott s vezetett el az egyházi szolgálatig. 1930-ban putnoki segédlelkész volt, majd 1933-ban a bodrogközi missziót bízták rá. 1938-ban az Országos Református Szeretetszövetség lelkésze lett Budapesten, míg kassai lelkésszé nem választották. Kassán teljes erővel, erős hivatástudattal végezte szolgálatát, s ott élte át a háborút, a zsidóüldözést, a kiutasítás gyötrelmeit. Átmeneti vajdászkai helyettesítő lelkészi feladat után a taktaszadai gyülekezet papja volt haláláig. Közben teológiai doktorátust tett, egyháztörténetet tanított a sárospataki teológián, s az 1960-as évektől hozzáfogott a Taktaköz néphagyományainak feltárásához (ami szép szakmai elismerést, többek között Bálint Sándor professzor barátságát hozta meg számára).

Életútjának eseményeiről, küzdelmeiről, eredményeiről *Utolsó szalmaszál* című önéletrajzában rajzolt érdekes képet, mely egyúttal a 20. század hazai világáról is tudósít.

Dr. Kováts Dániel

Ipolyság

Alapköletétel és lelkészbeiktatás

Aki építkezik, az jövőt tervez. Ez vonatkoztatható az Ipolysági Református Egyházközségre is, melynek presbitériuma és gyülekezeti tagjai – hosszabb fontolgatás után – úgy döntöttek, hogy gyülekezeti központot építenek, melyben a gyülekezeti termen kívül helyet kap lelkészlakás és vendégszoba is. A központ lehetőséget teremt majd az Ipolyság környéki szórványokban élők lelkigondozására is. És habár az építkezés már korábban megkezdődött (a főfalakat már felhúzták), az ünnepélyes alapköletételre csak szeptember 28-án került sor.

Az ünnepség **Oros Máté** és **Pálkás Gréta** szavalatával kezdődött. **Izsmán Jónás** helybeli lelkipásztor az 5Móz 7,9-et

választotta megnyitójául: „*Tudd meg tehát, hogy a te Istened, az Úr az Isten, állhatatos Isten ő, aki megtartja szövetségét hűségesen, ezer nemzedéken át is, azokkal szemben, akik őt szeretik, és parancsolatait megtartják.*”

Utána az egyházközség nevében köszöntötte a mintegy kétszáz egybegyűltet. Néhány mondatban vázolta az ipolysági reformátusok viharos történetét, majd felkérte **Tőkés László** királyhágómelléki püspököt, adja áldását a gyülekezetre, és végezze el az alapköletétel szertartását. Tőkés László elmondta, hogy építkeznünk és védekeznünk a jövőnek, de különböző

formában ránk törnek a rombolás és a halál erői. Ebben az ösküzdelemben nekünk is szerepünk van. Szólt lelki és közösségi nyomorúságainkról. Hite szerint az itt felépülő istenháza méltó bástyája lesz annak a nemes harcnak, melyet az isteni igazságért és emberhez méltóbb életért folytatunk. E gondolatok elhangzása után következett az alapköletétel és az áldás. **Szűcs Zoltán** nyugalmazott amerikai püspök imádságában köszönetet mondott az Úrnak, hogy e hajlék által is új lehetőség nyílik a hitélet gazdagodására.

Izsmán Jónás beiktatott lelkipásztor

Az ünnepség a zsúfolásig megtelt evangélikus templomban folytatódott, ahol **Oros Zoltán** gondnok köszöntötte a vendégeket és a gyülekezeti tagokat. **Bélik György** az önkormányzat nevében szólt az egybegyűltekhöz, utána **Trevalecz László** szavalata következett. **Kiss Pál** esperes igeolvasását (*Jel 1,1–8*) követően **Erdélyi Géza** püspök – a 100. zsoltár verseiben gyökereztetve gondolatait – beiktatatta tisztségébe **Izsmán Jónás** lelkipásztort. Három kulcsfogalomra hívta fel a figyelmet: örvendezés, szeretet és hűség. Hangsúlyozta: a beiktatottnak missziói munkája van. Ezután **Izsmán Jónás** a *Jel 1,5–6* alapján az igehirdető feladatáról beszélt. Vázolta azt az utat, amely Istenhez vezette őt. Elmondta, hogy hű és igaz szolgálja akar lenni Istennek és Jézus Krisztusnak. Teréz anyát idézte: „*Én egy kis ceruza vagyok Isten kezében, aki a világnak szerelmes levelet ír.*”

A beiktatott lelkipásztort a lelkészársak egy-egy bibliai verssel köszöntötték. Az istentisztelet a Himnusz éneklésével ért véget.

Korpás Pál

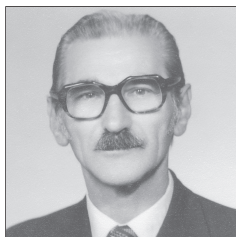
Tőkés László, mögötte **Szűcs Zoltán** és **Izsmán Jónás**, a kép jobb oldalán **Erdélyi Géza** és **Oros Zoltán**

Szeptember 4-én búcsúztunk el a kassai köztemetőben Varga Gyula lelkipásztortól, nyugalmazott esperestől. 1927-ben született egy Ung menti kis faluban, Mokcsakerészen. Édesapja református lelkész volt. Bátyjával együtt már a családi otthonban megláthatták, mit jelent Isten szolgálatában állni. Édesapjuk 1945-ben meghalt, de ők az apai örökséget továbbvitték: a lelkipásztori hivatást választották.

Varga Gyula a pozsonyi teológiai fakultáson készült fel a szolgálatra. Tanulmányai befejezése után a nagyszelmenci gyülekezetbe került, ahol 1953-tól megválasztott lelkészként vezette az egyházközséget.

1951-ben házasságot kötött Galgóczy Erzsébettel, aki nyíltszívű és véngyszerető hitvestársként állt mindenben férje oldalán. Isten két gyermekkel ajándékozta meg házasságukat. A háború utáni időszak és a kemény diktatúra éve alatt beszűkültek a szolgálatok, a gyülekezetépítés lehetőségei, de a hűséggel végzett szolgálat még ilyen helyzetben is meghozta gyümölcsét. A próbatételekből is kijutott az ifjú lelkipásztornak. A kereszthordozás azonban nemcsak terhet jelentett számára: megtanult

VARGA GYULA (1927–2008)

a reménytelenség ellenére is reménykedni.

1973-tól a rimaszombati gyülekezet lelkészeként, 1975-től a gömöri (akkor beszercebányai) egyházmegye espereseként folytatta szolgálatait. A városi élet akkor többnyire a kiürülő templomokat, a munkahelyüket féltő reformátusok egyháztól való eltávolodását, a titkos-szolgálat által gyakran megfigyelt szolgálatokat jelentette. Ebben a helyzetben mondta Varga Gyula: „Gyakran kell éreznem a magam gyengeségét. Életem vezérigéje azonban ez: az én erőm erőtlenség által végeztetik el.”

A változásokat követően új lendületet vehetett az egyházi élet is. A hűséges egyháztagok mellett új munkatársak is jelentkeztek. Meg-

indulhatott a rimaszombati gyülekezet újjáépítése. Varga Gyula még évekig vezette a gyülekezetet és az egyházmegyét az új körülmények között. Megtette az újjáépítés sok erőfeszítéssel járó első lépéseit, majd 1997-ben nyugdíjba vonult. Hitvestársával Kassára költöztek, gyermekeik és testvére közelébe. Visszavonult, csendes öregkort élt. Testileg megfáradva szeptember 1-jén tért vissza Teremtőjéhez.

A koporsó mellett e sorok írója által a Mt 10,32 alapján hangzott a vigasztaló üzenet. A sírnál a nagyszelmenci gyülekezet nevében Mártha Géza ungi esperes, a rimaszombati gyülekezet nevében Mács Zoltán tiszteletbeli gondnok, a Varga Gyula által útnak indított lelkészek nevében pedig Gábor Lajos szépsi lelkipásztor vett búcsút.

Varga Gyula életéért, egyházunkban végzett szolgálatáért Istennek adunk hálát. Isten kegyelme adott neki erőt, hitet és reménységet, hogy a szolgálatban hű maradjon és a futását elvégezze. Legyen áldott az emlékezete közöttünk! „Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt” (Mt 10,32).

Orémus Zoltán

Megtartatás a „várfalon”

Igen tisztelt gyászoló Család, végtisztességet tevő Gyülekezet! Úgy vélem, amikor e koporsó fölött megállunk imáink, dicsőreteink és a hitünket erősítő prédikáció után, a köznapi ember megemlékezése is ide illő. Mondom ezt bátran azért, mert a rimaszombati gyülekezet minden tagjának nevében emlékezem és búcsúzom. Azoknak a nevében, akik személyesen ismerték és azoknak a nevében is, akik Varga Gyula esperes-lelkipásztor helytállása nyomán lassan-lassan visszatértek templomunkba. Azután hoztak magukkal másokat is, újakat: a hit felé irányították gyermekeiket és az ifjakat.

Ez most már egy természetes folyamatnak tűnik, ha azonban visszatekintünk harminc év távlatába – sokan megtapasztaltuk – a dolgok rendje akkor korántsem volt ilyen egyértelmű. Ugyanis ezekre az évekre szintén érvényes volt Radnóti Miklós pár sora: „Oly korban éltem én e földön, / mikor besűgni érdem volt... / s ki néma volt netán s csak lelkesedni rest, / már azt is gyűlölték, akár a pestisest.”

Bizony! Drága halottunk oly korban volt Rimaszombat lelkipásztora, amikor a hatalom egyik – talán legfontosabb – célkitűzése az egyházi élet szétzilálása, majd felszámolása volt. A megfélemlítés, amely közvetett és olykor közvetlen fenyegetés formájában kötötte béklyóba a lelkeket, fokozatosan megüresedett templomi padsorokat eredményezett.

Sokan voltunk, akik hitünket lelkünk mélyére süllyesztettük. Templomunkba akkortájt vasárnaponként már csak 15–20 idős ember járt. A párt megbízottja, az úgynevezett vallásügyi referens rendszeresen látogatta az egyházi hivatalt. Időnként az istentiszteleteken is jelen volt, a hátsó sorból hallgatta a prédi-

kációt. Ilyenkor másnap beszélgetésre hívatta lelkipásztorunkat. Azután újra és újra, hónapról hónapra megtette ezt a 70-es évek idején.

Drága halottunk többször kesergett, és amint azt nekem elmondta, gyakran felsóhajtott Jób szavaival: „Meddig kínozzátok még lelkemet, meddig akartok még szavaitokkal összetörni?” (Jób 19,2). Hála a mindenható Istennek, nem tört össze, de bizonyára befáradt. Maroknyi gyülekezetét Isten segéd-mével megőrizte.

Talán az utolsó előtti pillanatban megadatott a lelki bilincsek lehullásának napja. Ezután, az 1990-es évektől kezdve, immár néhai nagytiszteletű urunk fokozatosan és határozottan gyülekezetünk újjáépítésén és vagyonunk visszaszerzésén munkálkodott. Látogatta a családokat. Hivatalának ajtaja mindenki előtt nyitva állt a nap minden percében. Helyreállt az iskolai hitoktatás. A konfirmáció már nem zárt ajtó mögött zajlott. A restitúciós ügyek intézésében lelkes segítők álltak mellé. A templomunk, amely bizony ezer lelket is képes befogadni, ekkorra már kintről is, bentről is a szegény koldus gúnyáját viselte, de lassan-lassan visszatértek bele a tévelygők.

Most, a koporsó fölött és majd templomunkban a vasárnapi istentiszteleten azért adunk hálát a mindenható Istennek, hogy Varga Gyula egykori lelkipásztorunk töretlen hitéhez erőt adott és megtartotta a már-már omladozó „várfalon”. Ily módon ma Rimaszombatban megújult gyülekezetet építhetünk.

Amíg élünk, emlékét szívünkben megőrizzük! Nyugodjon békében!

Mács Zoltán

(Elhangzott 2008. szeptember 4-én Kassán, Varga Gyula volt rimaszombati esperes-lelkipásztor sírja fölött.)

Köszönetnyilvánítás

„Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, az irgalmasságnak atyja és minden vigasztalásnak Istene; Aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk bármely nyomorúságba esteket azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket” (2Kor 1,3–4).

Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Ezen a levélen keresztül szeretném kifejezni hálámat azért az odaadó szeretetért, gondoskodásért, amit valamennyiőtök felől érezhettem. Köszönöm az imádságokat, amik a szomorú órák, a próba elhordozását számomra és családom számára megkönnyítették. Megindító volt számomra, hogy kedves férjemet, akit az Úr magához szólított, milyen sokan ismerték és szerették, az ő szolgálata milyen sok testvért megtalált. Az inségben,

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelenítése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelkipásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akár csak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2009-re ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén. Tehát az előfizetés folyamatos, akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania.

Lapunk éves előfizetési díja **4,20 euró** lesz. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

Kérjük azon gyülekezeteket, amelyek a lapunk mellékleteként megjelenő Bibliaolvasó vezérfonalakon kívül további példányokat szoktak igényelni a szerkesztőségtől, hogy rendelésüket mihamarabb adják le. A falcolt Bibliaolvasó vezérfonal 2009 ára **5 korona (17 cent)**.

A szerkesztőség

amikor arra nekem szükségem volt, a szavai érző és értő szívekre találtak, amit a hozzám eljuttatott adományokban is érezhettem; legyen ezért hála Istennek, köszönet pedig minden jóakarátú embernek.

„Az én Istenem pedig be fogja tölni minden szükségeteiket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban” (Fil 4,19).

Regina Schmidt

„... és a te Atyád, aki titkon néz, megfizet neked nyilván” (Mt 6,4b).

A Pozsonyi Református Egyházmegye és a Szlovákiai Magyar Református Lelkészegyesület nevében Isten iránti hálával köszönjük meg azt az adományt, mellyel egyházunk gyülekezetei és a gyászban együttérző hívei Uwe-Martin Schmidt, váratlanul elhunyt lelkipásztor testvérünk családját segítették.

Megköszönve a testvéri együttérzés és kegyelet imádságban és adományban is megnyilvánuló jelét, Isten áldását kérjük minden testvérünk életére, családjára, szolgálatára és Isten előtt való hűségére.

Szabó András Csörgő Attila
esperes egyházmegyei gondnok

Évfordulós megemlékezés. A Lévai Református Egyházközség 2008. október 10-én megemlékezett bérháza, a Kálvinudvar építésének 100. évfordulójáról. A gyülekezet a Lévai Járási Levéltár és a Barsi Múzeum közreműködésével kiállítást készített az épület történetéről, amely 2008. december 31-ig tekinthető meg a lelkési hivatalban.

Evangelizáció. A tagadástól a hitvallásig címmel november 20. és 23. között Cseri Kálmán, a Budapest-pasaréti Református Egyházközség lelkipásztora tart evangelizációt a kassai református templomban. Az istentisztelet csütörtöktől szombatig 17 órakor, november 23-án, vasárnap pedig 10.30 órakor kezdődik.

Egyetemes egyházi választások

Az Egyetemes Választási Bizottsághoz a következő választások ellen nyújtottak be panaszt: a szlovák püspökhelyettes, a nagymihályi egyházmegye esperese és gondnoka. (Az elsőfokú tárgyalás november 17-én lesz Gálszécsen.) A többi választás jogerős. Az ungi egyházmegyében három személy fogadta el a jelölést a zsinati lelkési képviselői tisztségre: Fülöp Sándor, Molnár Zsolt és Pándy Árpád. A többi egyházmegyében november folyamán lesznek a kiegészítő jelölések.

Báti Péter, az EVB elnöke

Szenátusi választások

A Selye János Egyetemen 2008. október 20-án és 21-én zajlottak a választások az Egyetemi Szenátusba, amelyben a Református Teológiai Kart öt személy képviseli: **Prof. Dr. Karasszon István PhD, Mgr. Görözdí Zsolt ThD és Öllös Erzsébet** (alkalmazottak), **Szarvas László és Mikos Tamás** (diákok).

2008. október 21-én az RTK-n megválasztották a Kari Szenátus vezetőségét: az elnök Görözdí Zsolt, az alelnökök Öllös Erzsébet és Szarvas László lettek.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

November 23-án 8.05-től a Világosság című egyházi műsorban baptista félórát közvetítünk. A Jel 5 alapján ígét hirdet Mészáros Kálmán, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke, majd összeállításban számolunk be a komáromszentpéteri gyülekezet megalakulásának századik évfordulóján tartott megemlékezésről.

November 30-án, advent első vasárnapján 9.00 órai kezdéssel élő istentiszteletet közvetítünk a kulcsodi református templomból. Ígét hirdet dr. Süll Tamás lelkipásztor, közreműködik Süllné Rácz Kinga egyházzenész-lelkipásztor.

December 14-én, advent harmadik vasárnapján 8.05-től a Világosság református félórájában Kendi Henrietta bacscai lelkipásztor adventi gondolatokkal hozza közelebb a hallgatókhoz a várakozás időszakát.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6